

Alena Kvasilová
**ANATOMICKÝ
ÚSTAV**

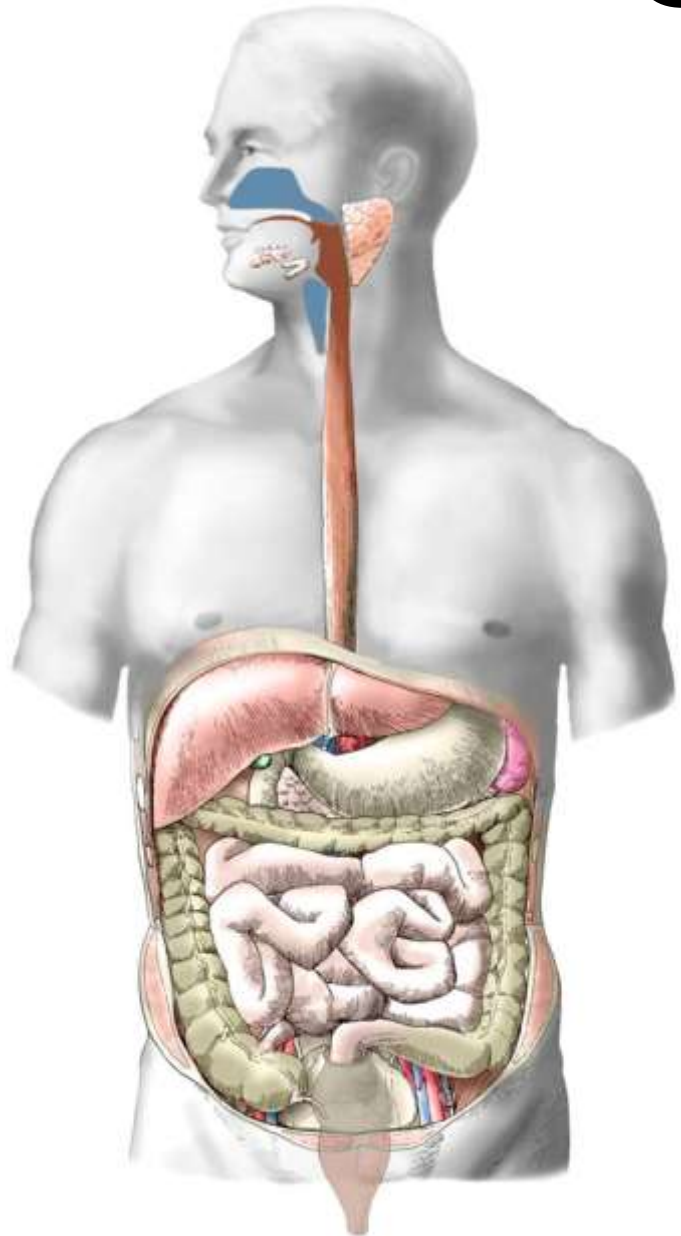
1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

**PŘEDNÁŠKA Z ANATOMIE
PRO POSLUCHAČE VŠECH
BAKALÁŘSKÝCH OBORŮ**

6. 12. 2023

**GASTROINTESTINÁLNÍ
TRAKT - GIT 2**

GIT

DUTINA ÚSTNÍ
SLINNÉ ŽLÁZY

HLTAN

JÍCEN

ŽALUDEK

JÁTRA + žlučové cesty

SLINIVKA BŘIŠNÍ

DVANÁCTNÍK

TENKÉ STŘEVO

SLEPÉ STŘEVO + APPENDIX

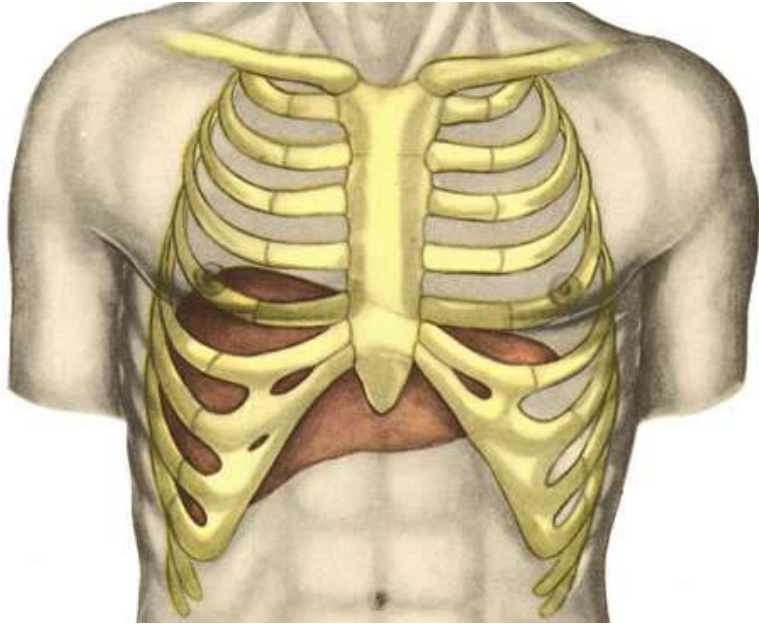
TLUSTÉ STŘEVO

KONEČNÍK

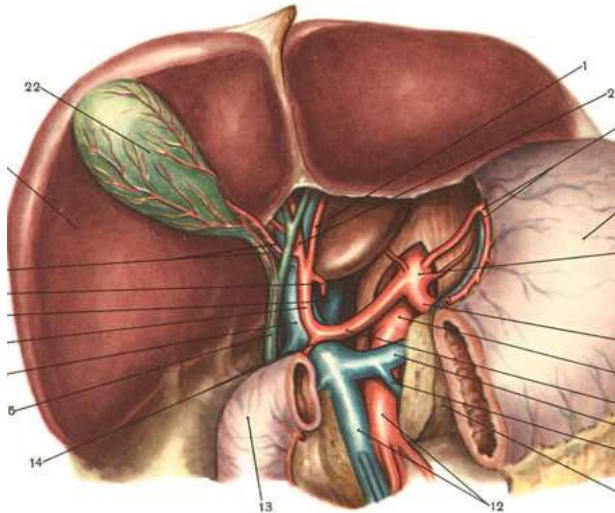
ŽLÁZY V GIT

- **jednotl. bb.** přímo v epitelu sliznice
- **drobné žláзки v mukóze** (submukóze)
- **velké žlázy** - mimo trávicí trubici
- sekrety do trávicí trubice
JÁTRA, PANKREAS

JÁTRA (HEPAR)

- ❖ největší žláza v těle (1,5 kg)
- **hnědočervené barvy**
- ❖ leží v **pravé** brániční klenbě, menší část zasahuje i do **levé** brániční klenby

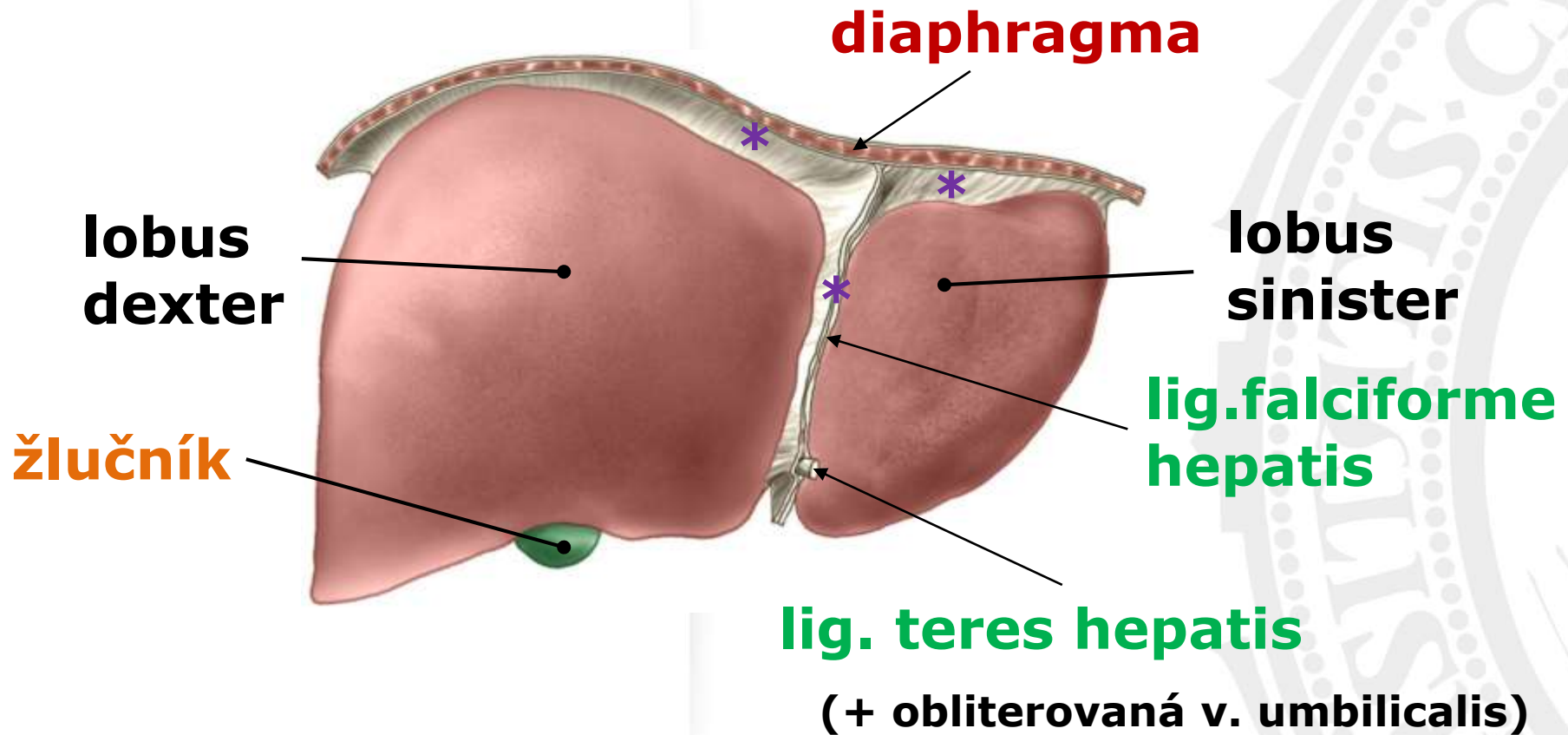

FACIES DIAPHRAGMATICA (horní plocha, dotýká se bránice)

FACIES VISCERALIS (dolní plocha, na ni naléhají břišní orgány)

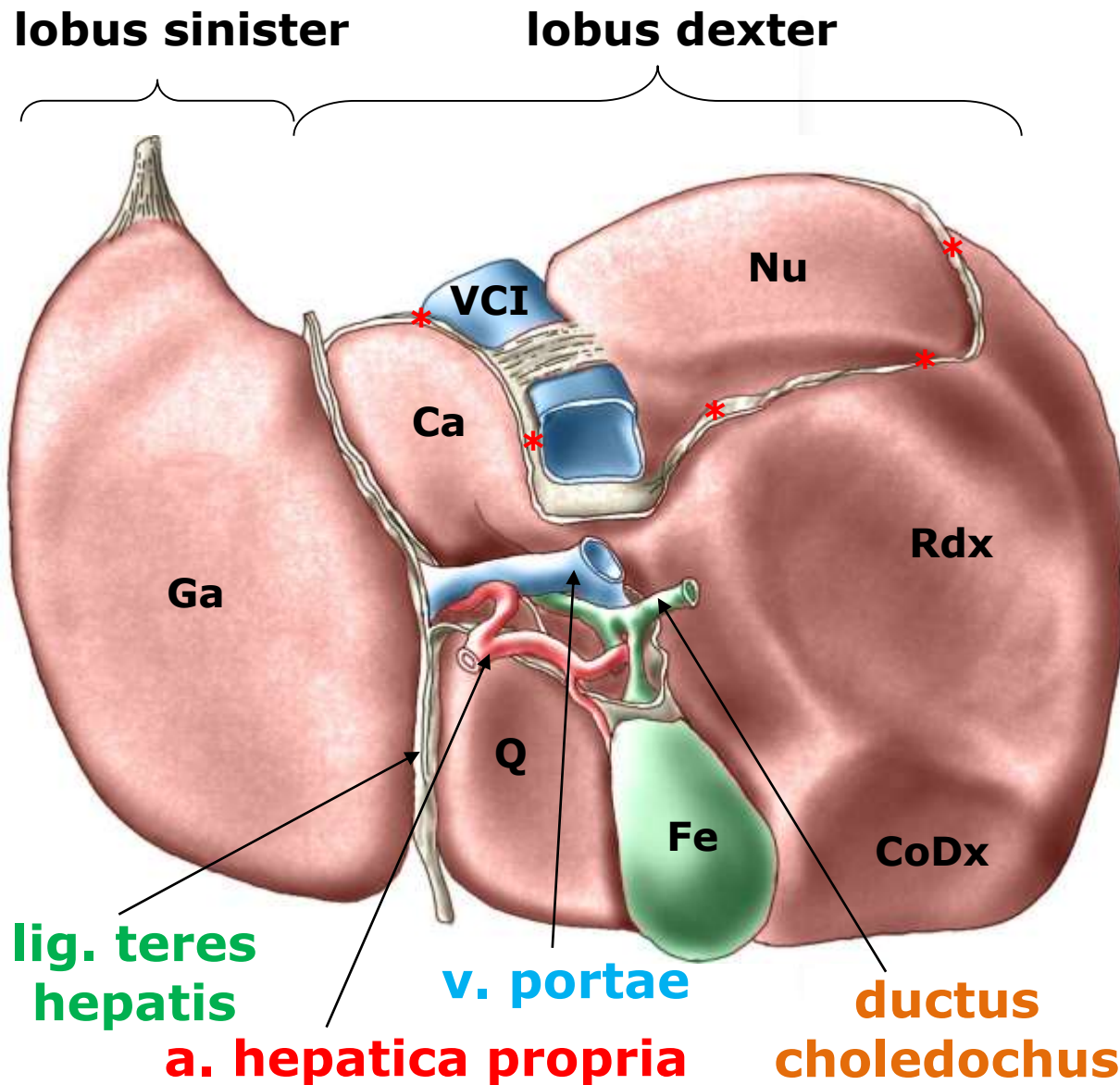
PRAVÝ A LEVÝ LALOK JATERNÍ
(laloky se člení na segmenty)

HEPAR - facies diaphragmatica

* přechod peritonea z bránice a přední stěny břišní na játra

HEPAR - facies visceralis

Ga - otisk žaludku

Ca - lobus caudatus

Q - lobus quadratus

Nu - area nuda (není kryta peritoneem, játra zde přímo srůstají s bránicí)

Rdx - otisk pr. ledviny

CoDx - otisk fl. coli dx.

VCI - v. cava inf.

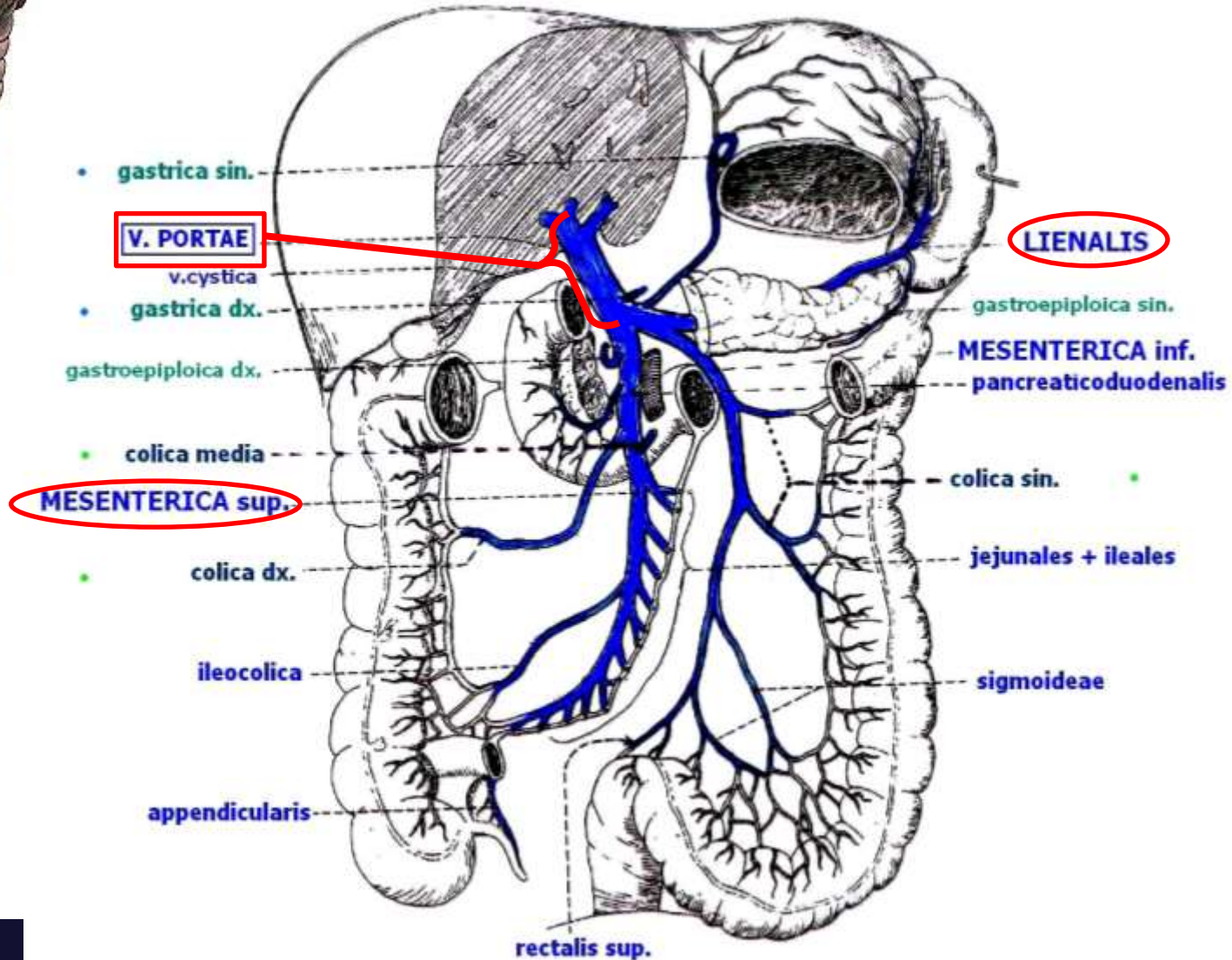
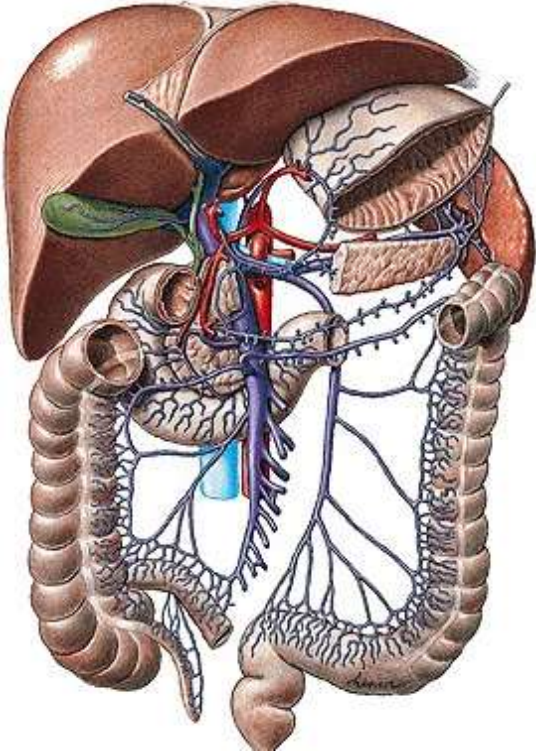
Fe - vesica fellea

* přechod peritonea z bránice na játra

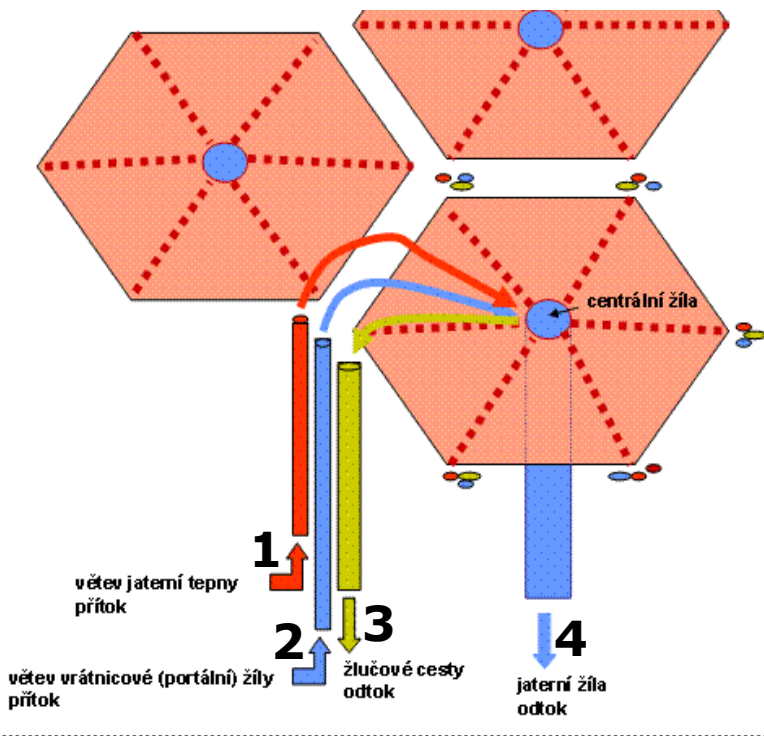
Porta hepatis:

- vstupují
a. hepatica propria
v. portae
- vystupují
žlučové cesty

VENA PORTAE

JATERNÍ OBĚH - JATERNÍ LALŮČEK

- ❖ TRÁMCE HEPATOCYTŮ
- ❖ HEPATICKÁ TRIAS
- ❖ PORTOBILIÁRNÍ PROSTOR

1) Okysličená krev

A. HEPATICE PROPRIA → **interlobární větve jaterní artérie** → **jaterní lalůček** (cca 25 % krve do jater)

2) Krev z nepárových břišních orgánů → **souběžně s okysličenou krví**

V. PORTAE → **žilní větve** → **jaterní lalůček** (cca 75 % krve do jater)

3) Opačným směrem (proti toku krve) - **jaterním lalůčkem** - ve žlučových kanálcích v jaterních sinusoidách vzniklá **ŽLUČ** → **ŽLUČOVÉ CESTY** → **žlučník**

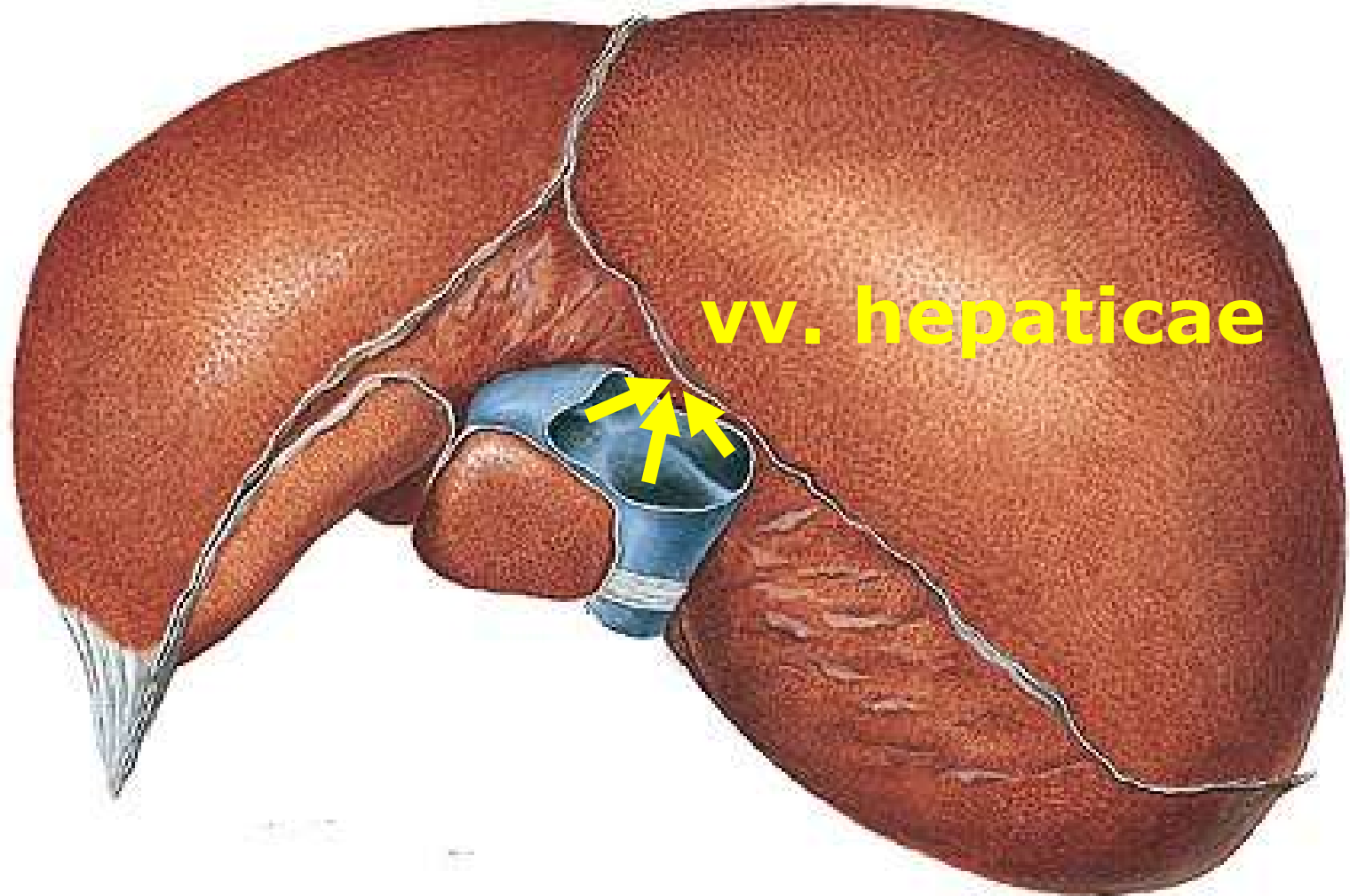
4) Odkysličená a na vstřebané substráty chudá krev

CENTRÁLNÍ ŽÍLA jaterního lalůčku

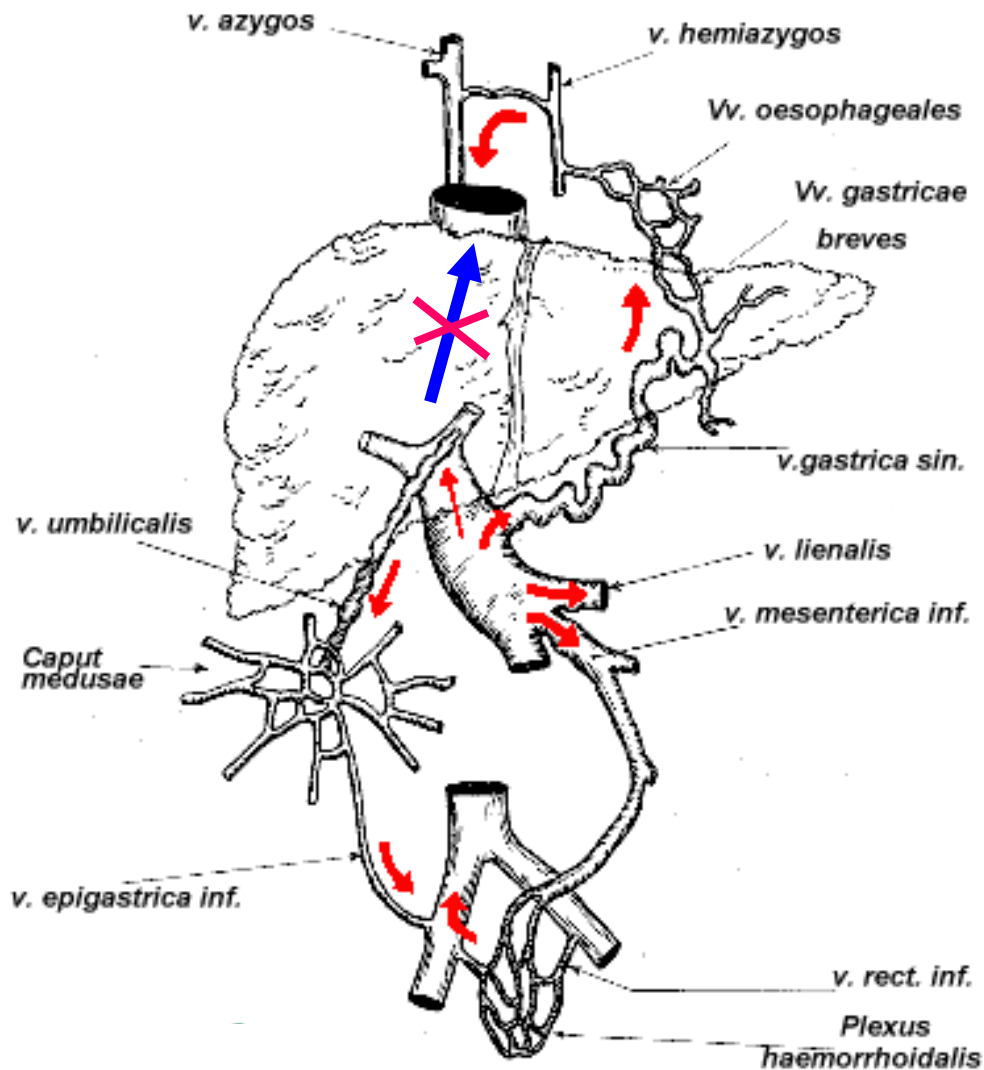
VV. CENTRALES → VV. HEPATICAE → V. CAVA INFERIOR

Vv. hepaticae do VCI

PORTO-KAVÁLNÍ ANASTOMÓZY portální hypertenze

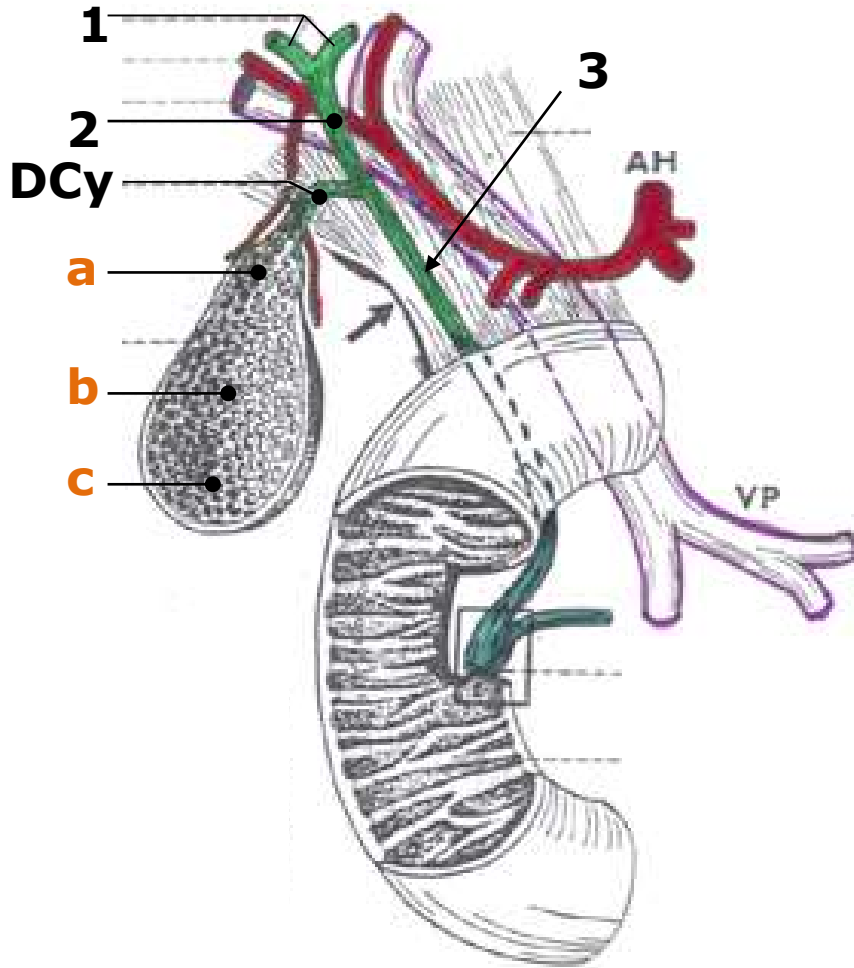
- SPOJKY V DISTÁLNÍ ČÁSTI JÍCNU
- SPOJKY V KRAJINĚ PUPKU
- RETROPERITONEÁLNÍ ANASTOMÓZY
- SPOJKY MEZI ŽILAMI JATER A BRÁNICE
- BUROWOVY ŽÍLY
- SPOJKY V OBLASTI REKTA

CAPUT MEDUSAE

Kolaterální oběh při portální hypertenzi
(v infračerveném světle)

ŽLUČOVÉ CESTY

INTRAHEPATÁLNĚ:

- ❖ žlučové kapiláry
- ❖ nitrojaterní žlučovody

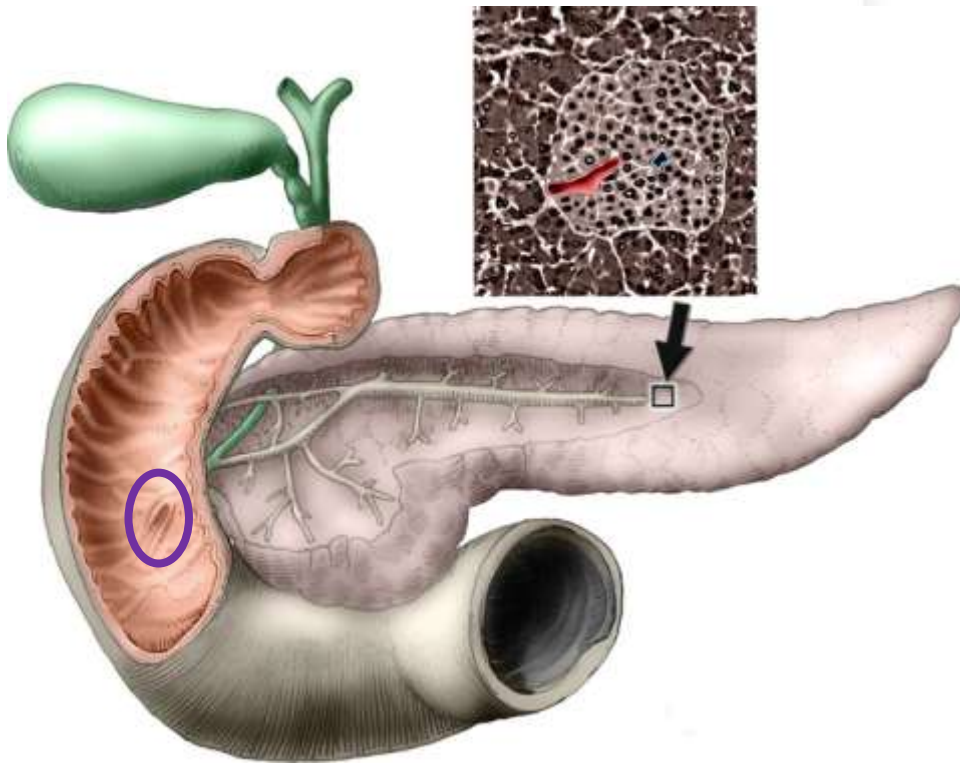
EXTRAHEPATÁLNĚ:

- 1** - ductus hepaticus dx. et sin.
- 2** - ductus hepaticus communis
- + **DCy** - **ductus cysticus**
- 3** - ductus choledochus

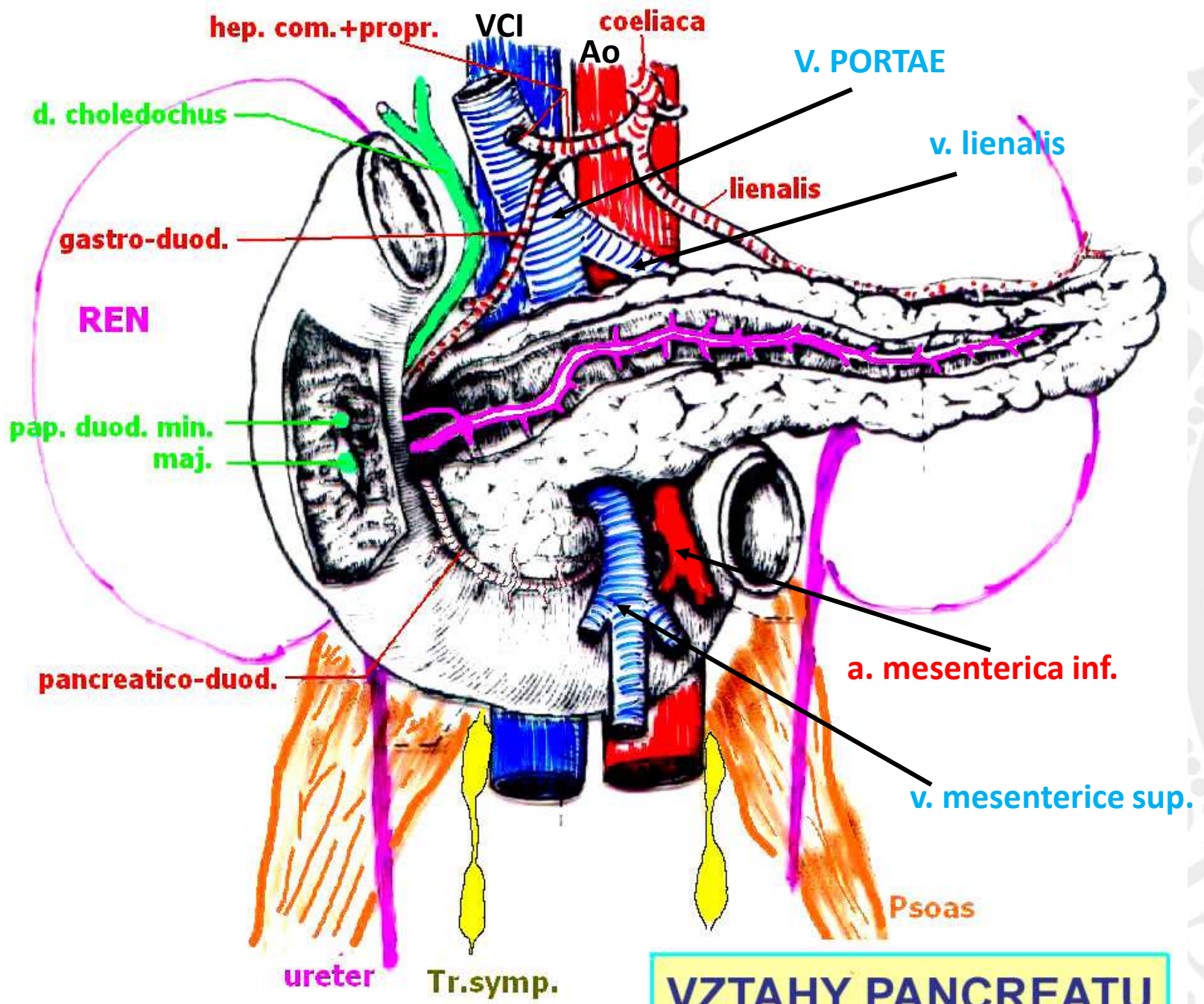
Části žlučníku: **a** – krček, **b** – tělo, **c** - fundus

DUODENUM + PANCREAS

+ FLEXURA DUODENOJEJUNALIS

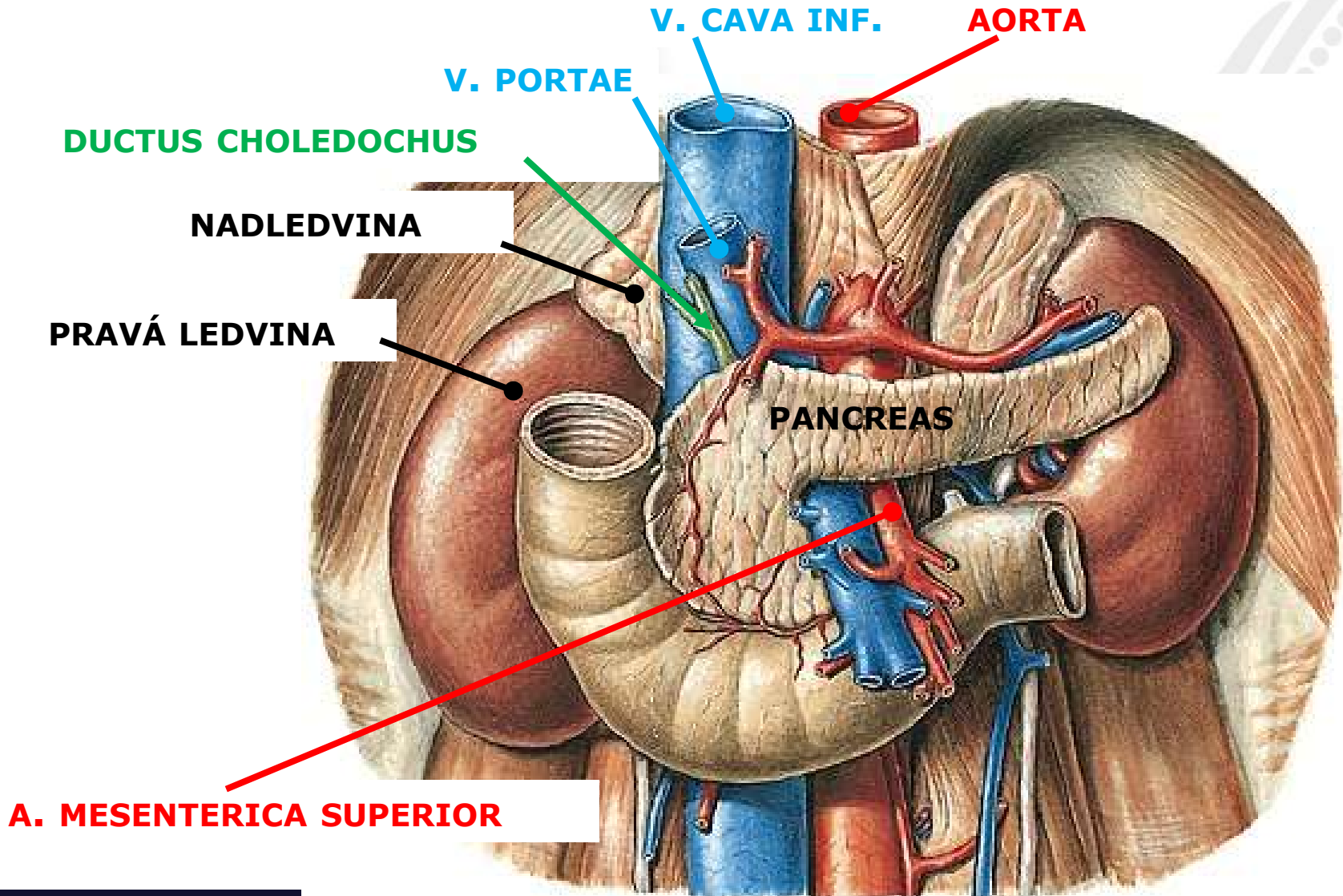
- **ŽLUČNÍK**
- **DUCTUS CYSTICUS**
- **DUCTUS HEPATICUS DX. ET SIN.**
- **DUCTUS HEPATICUS COMM.**
- **DUCTUS CHOLEDOCHUS**
- **PARS SUPERIOR DUODENI**
- **PARS DESCENDENS DUODENI**
- **PARS HORIZONTALIS DUODENI**
- **PARS ASCENDENS DUODENI**
- **CAPUT, CORPUS ET CAUDA PANCREATIS**
- **PAPILLA DUODENI MINOR**
- **PAPILLA DUODENI MAJOR (VATERI)**

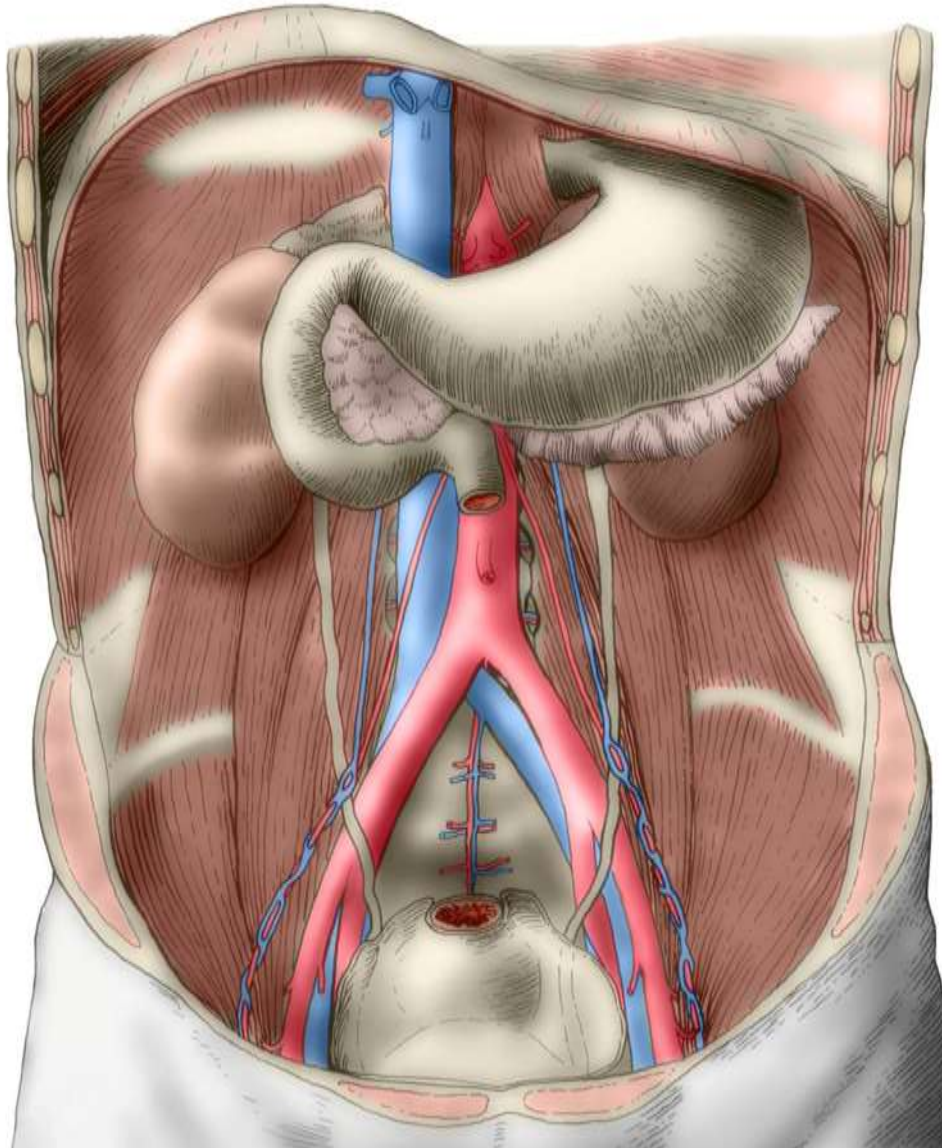
VZTAHY PANCREATU

DUODENUM + PANCREAS

+ FLEXURA DUODENOJEJUNALIS

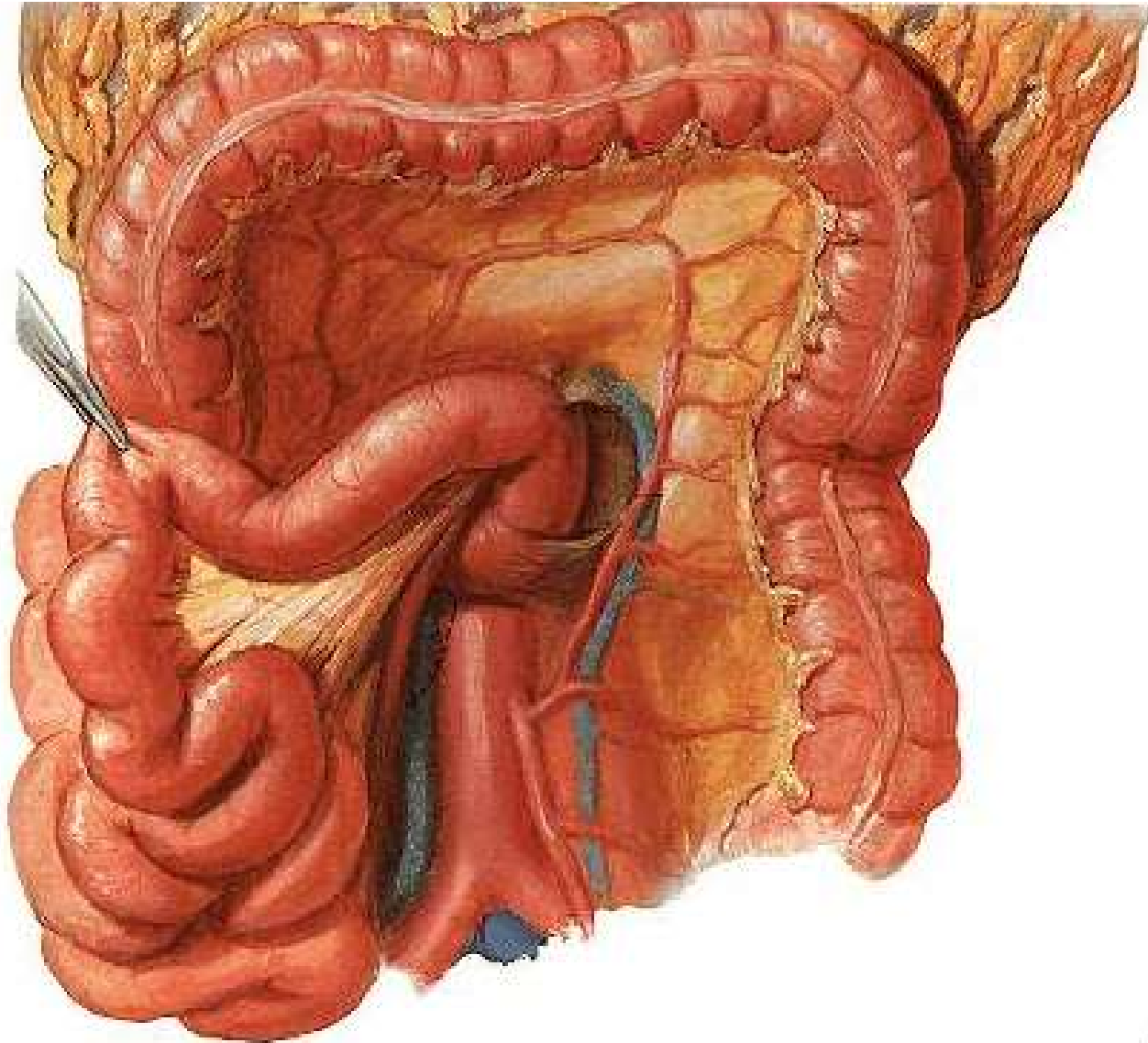

SYNTOPIE ORGÁNŮ V DUTINĚ

- **BRÁNICE**
- **V.C.I. (+ vv. HEPATICAE)**
- **ABDOM. ČÁST JÍCNU**
- **GASTER**
- **DUODENUM**
- **FLEXURA DUODENOJEJUNALIS**
- **PANCEREAS**
- **LEDVINY**
- **URETERY**
- **AORTA ABDOMINALIS**
- **A. MESSENERICA INFERIOR**
- **A. ILIACA COMMUNIS**
- **A. ILIACA EXT. ET INT.**
- **RECTUM**
- **M. QUADRATUS LUMBORUM**
- **M. PSOAS MAJOR**

TENKÉ STŘEVO

TENKÉ STŘEVO

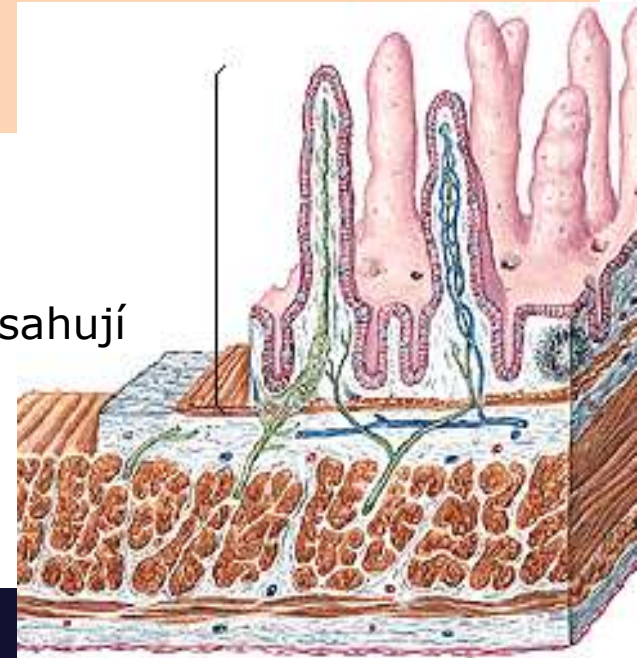
3-5 METRŮ

- **DUODENUM** – přirostlé na zadní stěnu břišní
- **JEJUNUM** (lačník) + **ILEUM** (kyčelník)
  - volně pohyblivé kličky, k zadní stěně je poutá závěs, mesenterium, radix mesenterii

Stěna má 4 typické vrstvy!

Sliznice je složena v **řasy** a má **klky (villi)**, které obsahují krevní a lymfatické cévy – vstřebávání složek potravy.

Ve slizničním vazivu lymfatické uzlíky.

JEJUNUM A ILEUM

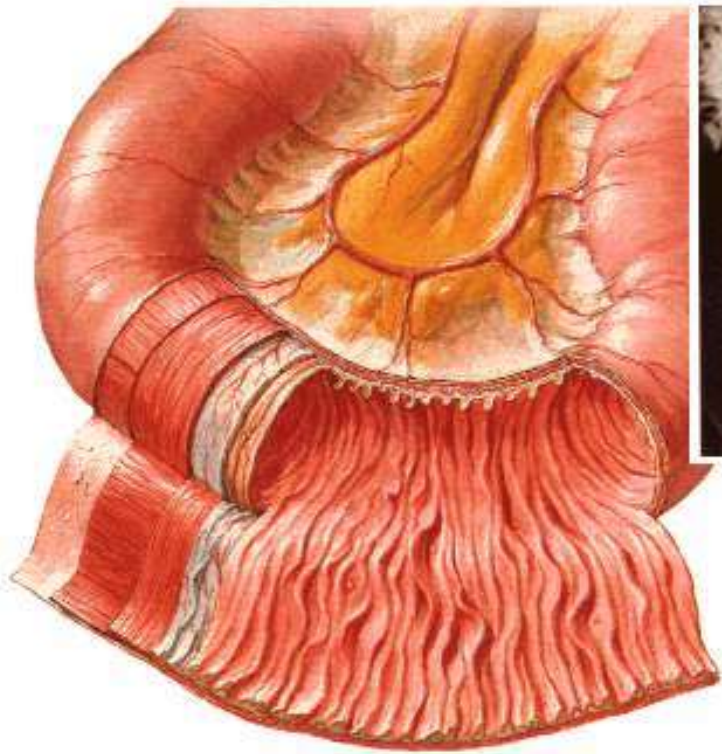

MESENTERIUM

(peritoneální duplikatura, závěs střeva) - jeho úpon na zadní stěně břišní =

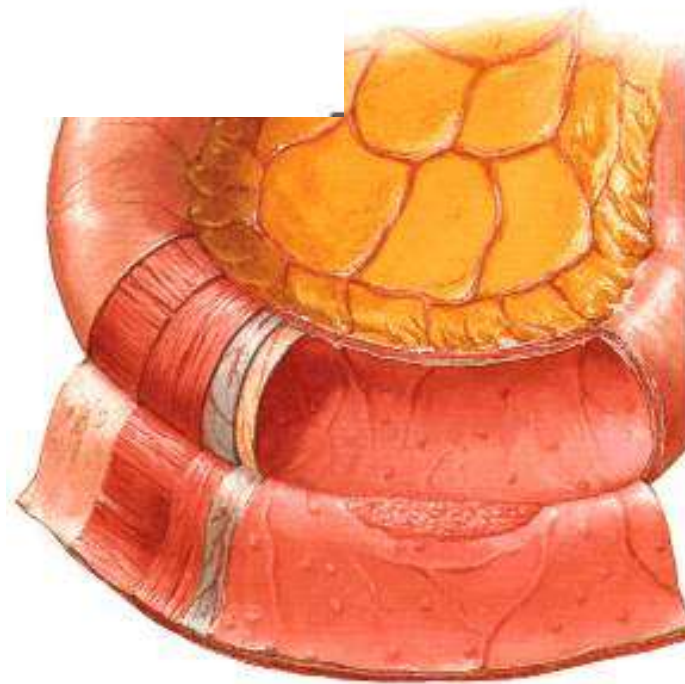
radix mesenterii

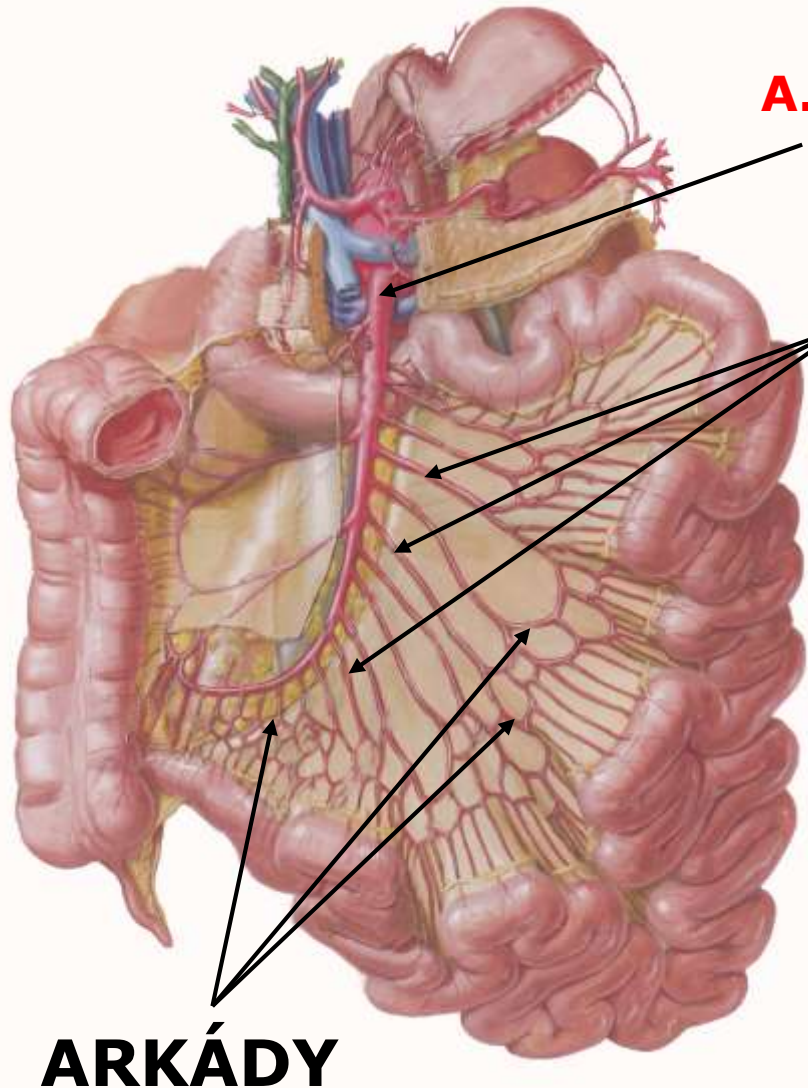
JEJUNUM

JEJUNUM	ILEUM
širší	užší
četné řasy	málo řas, nízké
lymf. uzlíky - jednotlivě	lymf. uzlíky - nakupené
1-2 arkády	2-3 arkády

ILEUM

JEJUNUM A ILEUM - cévy

A. MESENTERICA SUPERIOR

aa. jejunales et ilei

ŽÍLY DO V. PORTAE

(odpovídají tepnám)

FUNKCE TENKÉHO STŘEVA

dokončení trávení, resorpce – cukry, AMK, MK, voda !!!

Střevní šťáva: neutrální, vodnatá, tekutina, bez enzymů !!! (glandulae intestinales). Přidává se k ní **alkalický hlen** ze žláz v duodenu a pohárkových bb. v celém střevě a **enzymy** z pankreatu a rozpadlých enterocytů.

TLUSTÉ STŘEVO

- **CAECUM** (slepé střevo)
  - v pravé jámě kyčelní
- **COLON ASCENDENS** (vzestupný tračník)
  - přirostlý vpravo na zadní stěnu břišní
- **COLON TRANSVERSUM** (příčný tračník)
  - závěs - **mesocolon transversum**
- **COLON DESCENDENS** (sestupný tračník)
  - přirostlý vlevo na zadní stěnu břišní
- **COLON SIGMOIDEUM** (esovitá klička)
  - závěs - **mesosigmoideum**

TLUSTÉ STŘEVO

COLON TRANSVERSUM
(závěs = **mesocolon**)

FLEXURA COLI SINISTRA, lienalis (přechod
colon transvers. do c.descendens)

FLEXURA COLI DEXTRA, hepatica (přechod
c.ascendens do col.transversum)

**COLON
ASCENDENS**

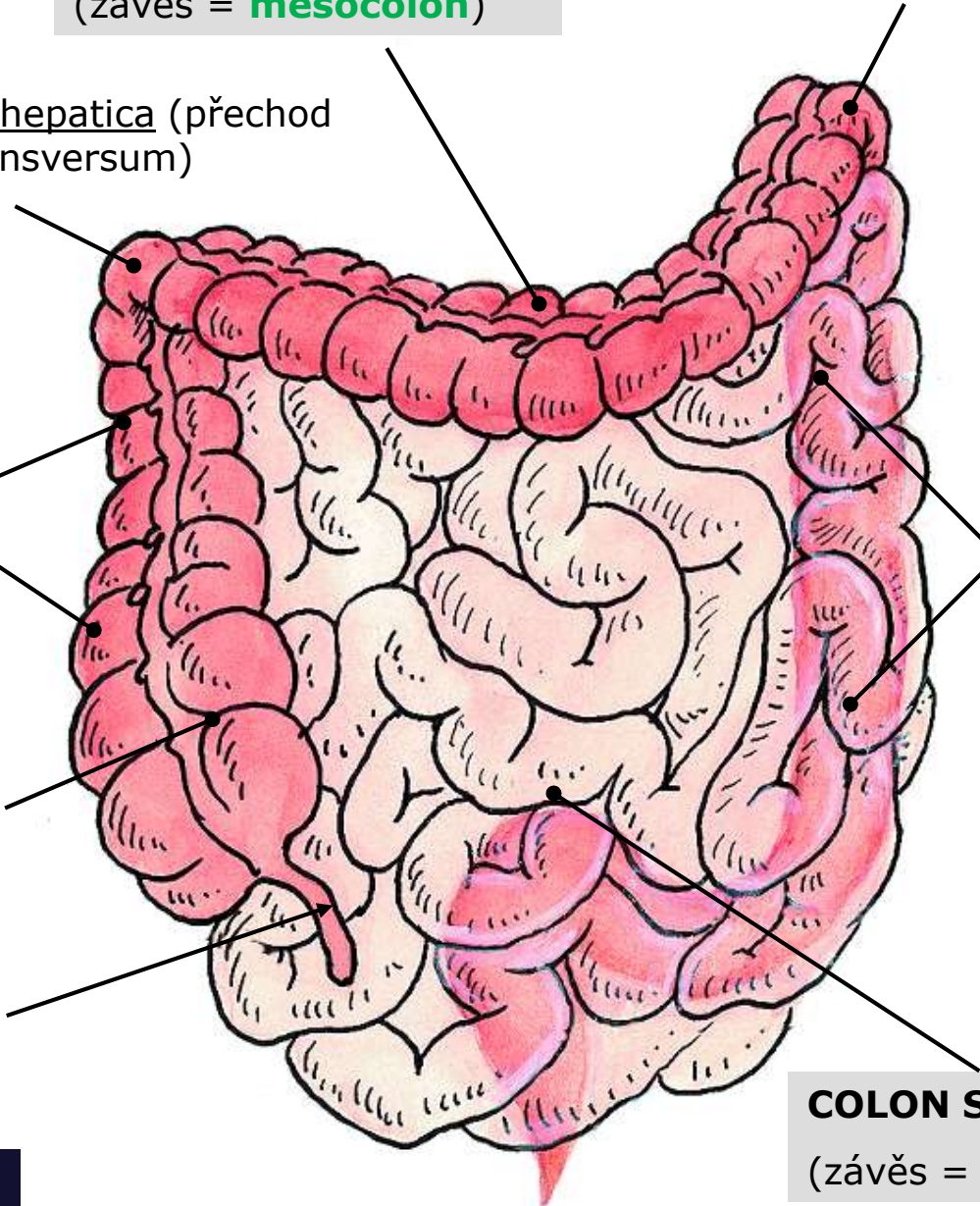
**COLON
DESCENDENS**

CAECUM

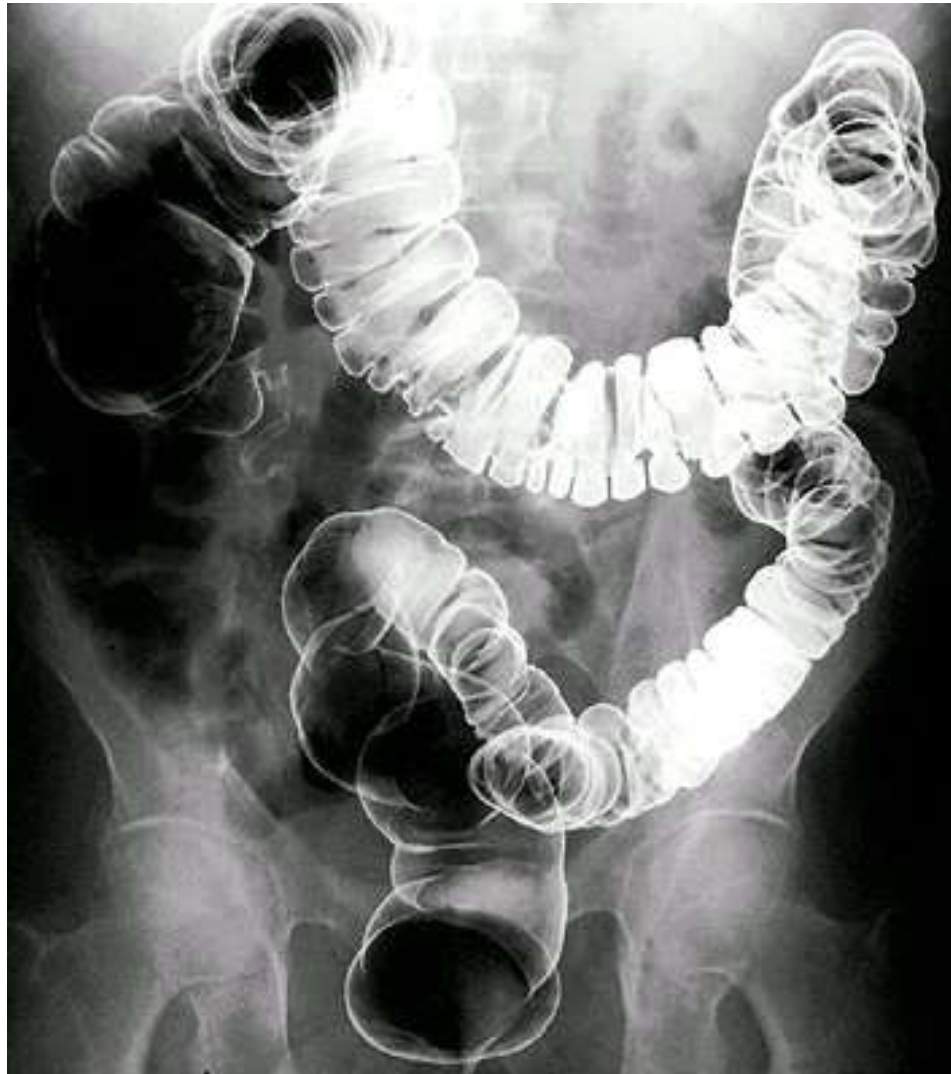
APPENDIX
VERMIFORMIS

COLON SIGMOIDEUM

(závěs = **mesosigmoideum**)

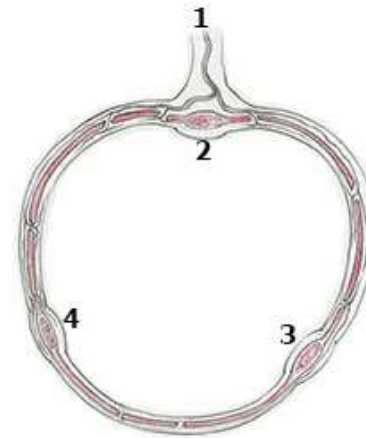
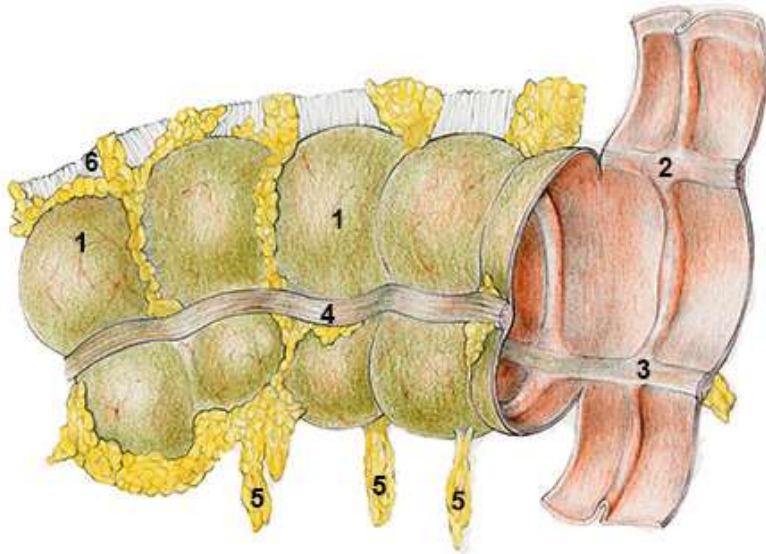
TLUSTÉ STŘEVO - RTG

VYŠETŘENÍ DVOJÍM KONTRASTEM - **BARIUM A METYLCELULÓZA**

TLUSTÉ STŘEVO

3 rozpoznávací znaky:

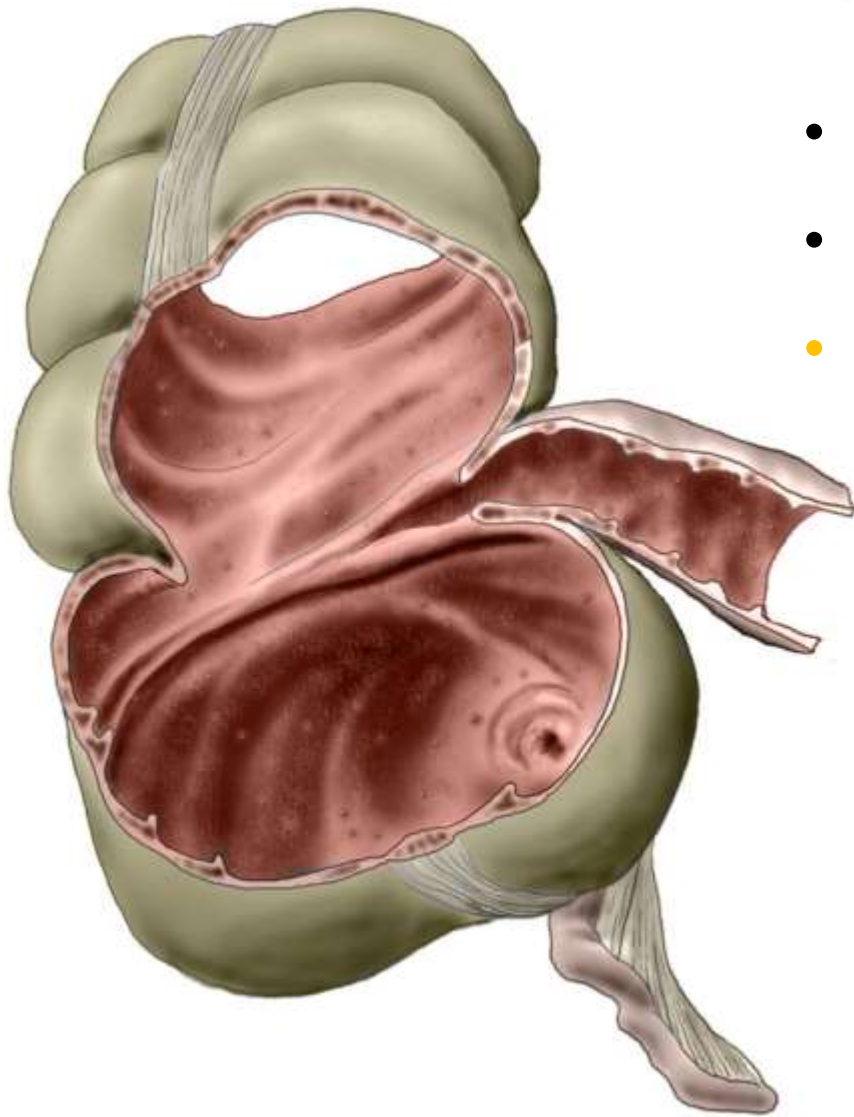
cross-section of colon

1.colonic haustra, 2.tenia omentalis, 3.tenia mesocolica, 4.tenia libera, 5.appendices epiploicae, 6.greater omentum

- 1) APPENDICAE EPIPLOICAE** (výchlípky peritonea + tuk)
- 2) TAENIAE** (longitudinální pruhy svaloviny) - **TAENIA LIBERA**
- 3) HAUSTRA** (vyklenutí střevní stěny zaškrcené cirkulární svalovinou → haustrace)

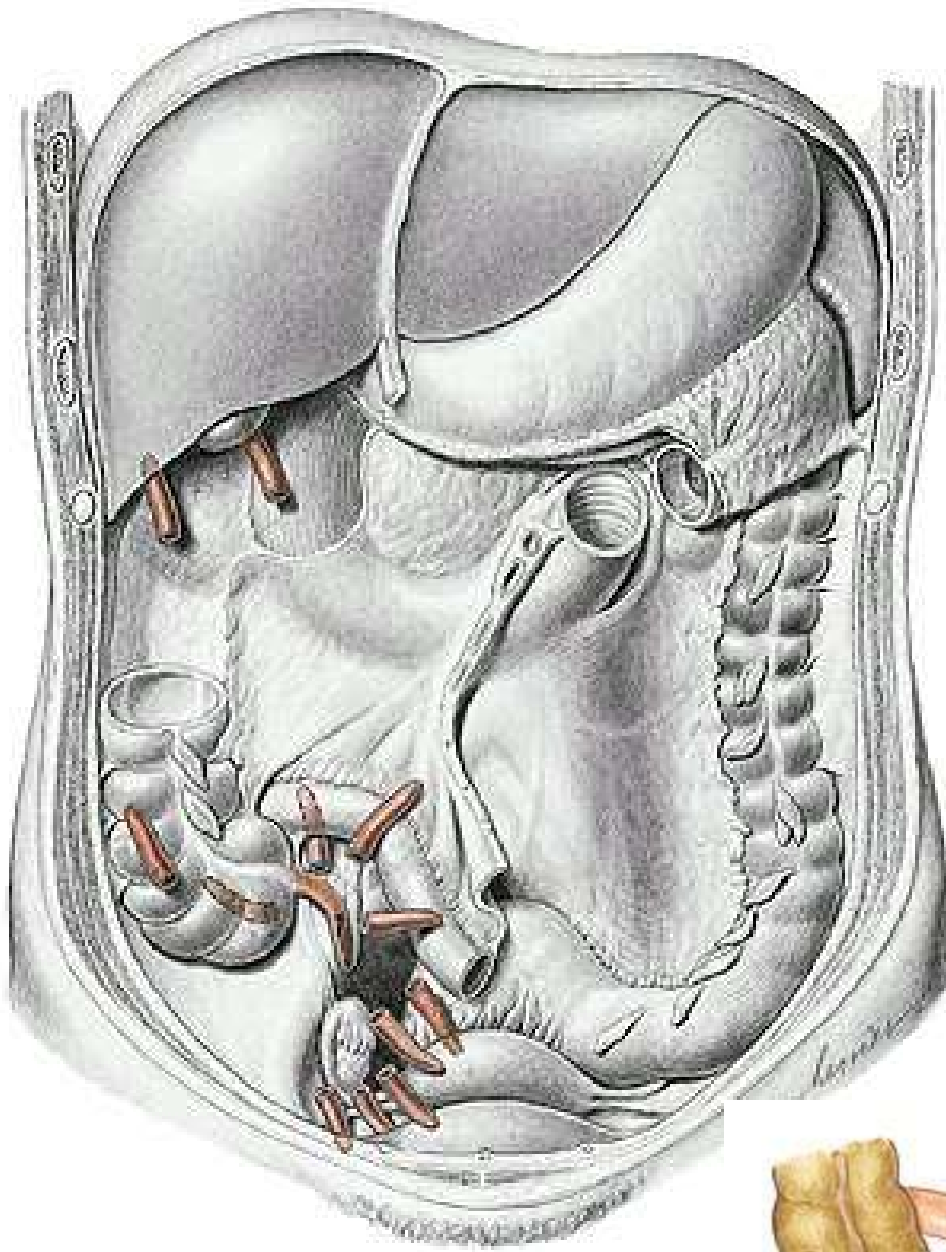

SLEPÉ STŘEVO (CAECUM)

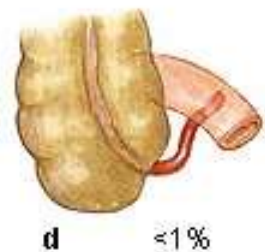
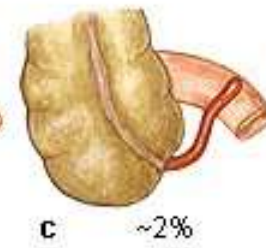
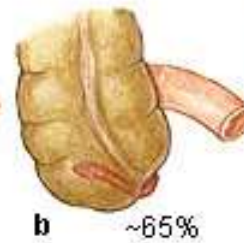
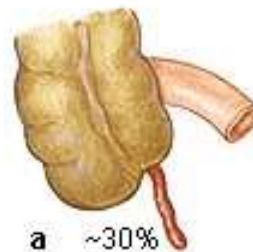
- ILEOCAEKÁLNÍ ÚSTÍ - CHLOPEŇ
- PLICAE SEMILUNARES
- APPENDIX
+ MESENTERIOLUM APPENDICIS

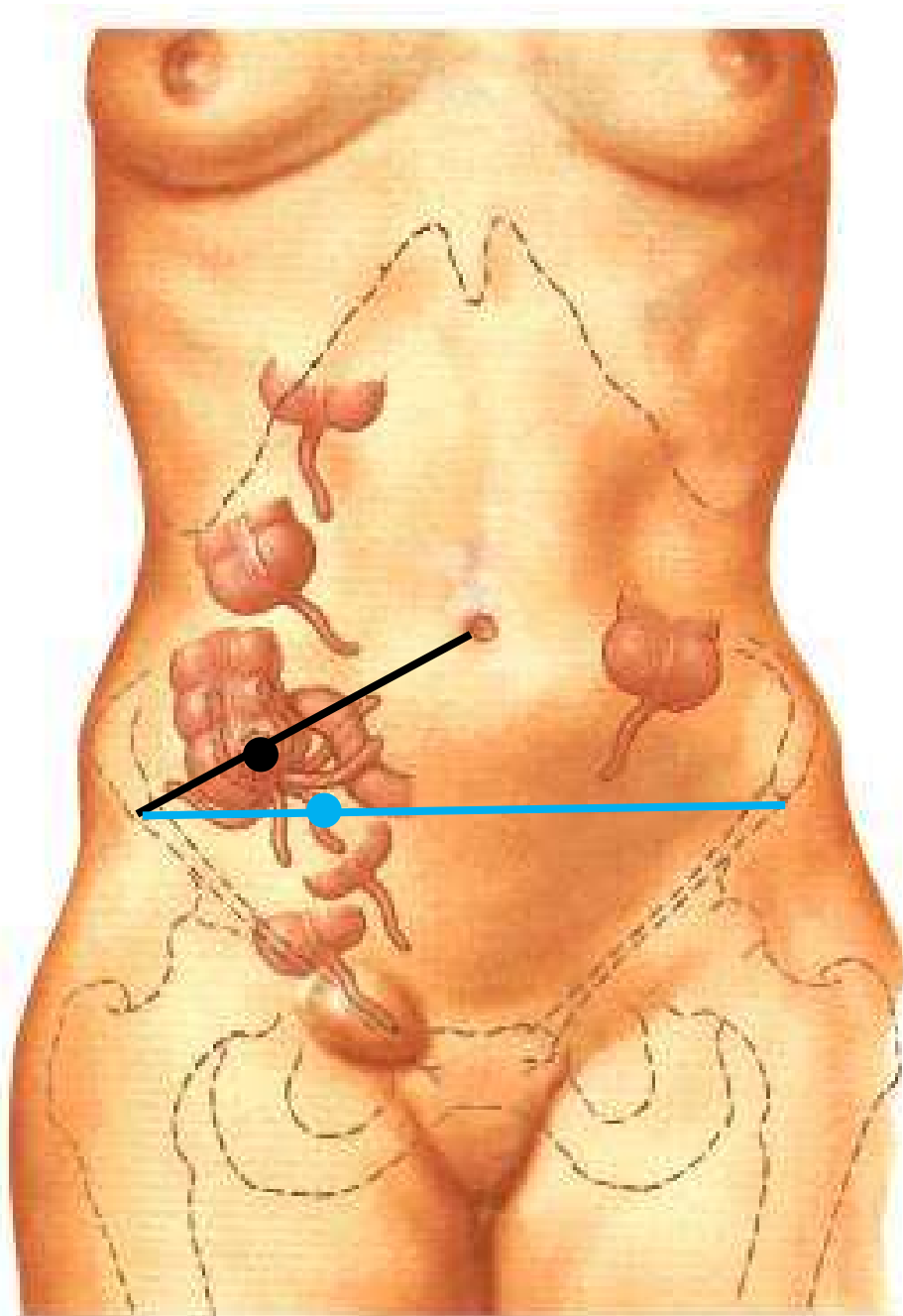
APPENDIX

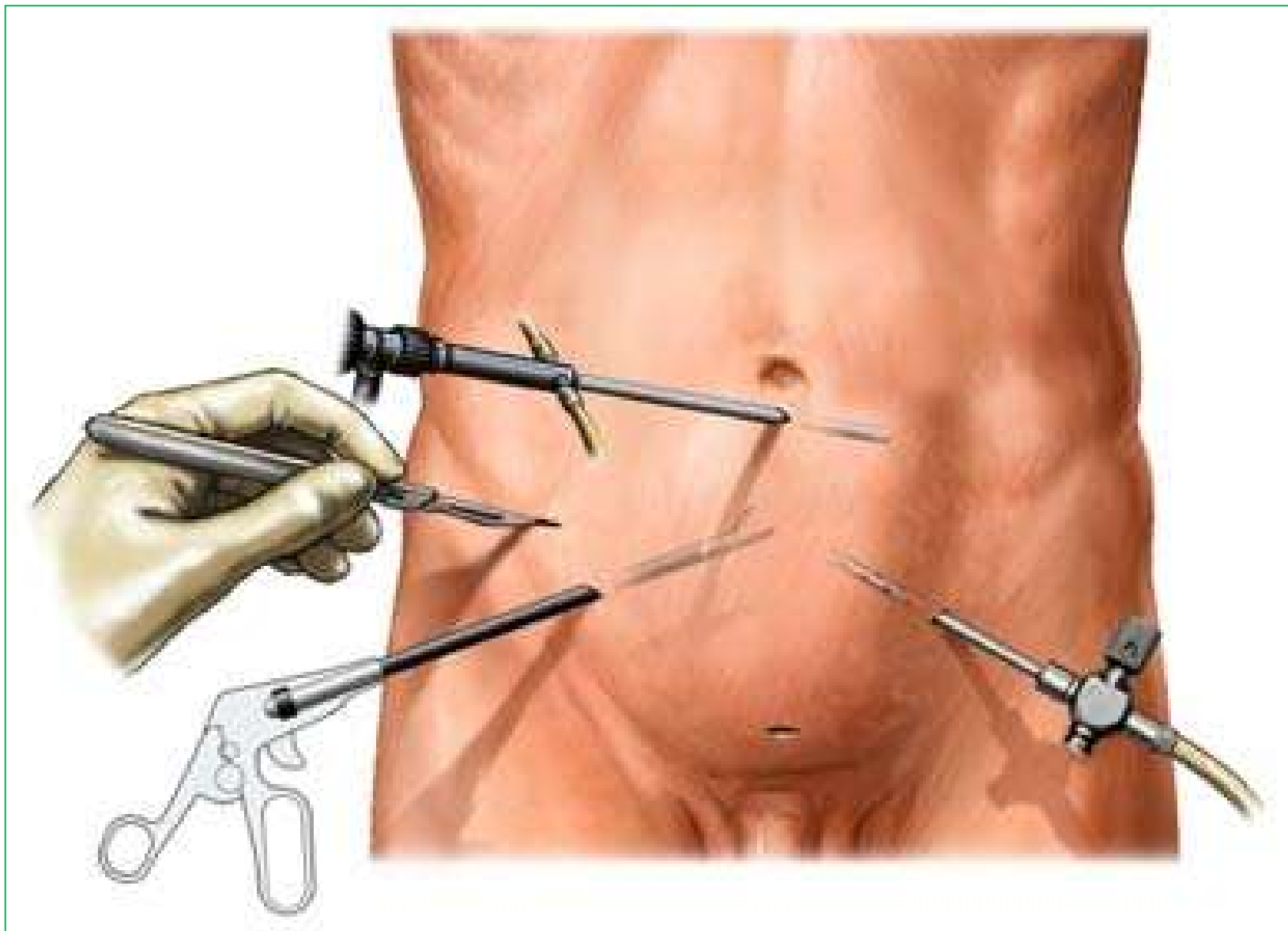
POSITIO:

- PRAECAECALIS
- LATEROCAECALIS
- ILEOCAECALIS
- RETROCAECALIS
- SUBCAECALIS
- PELVINA

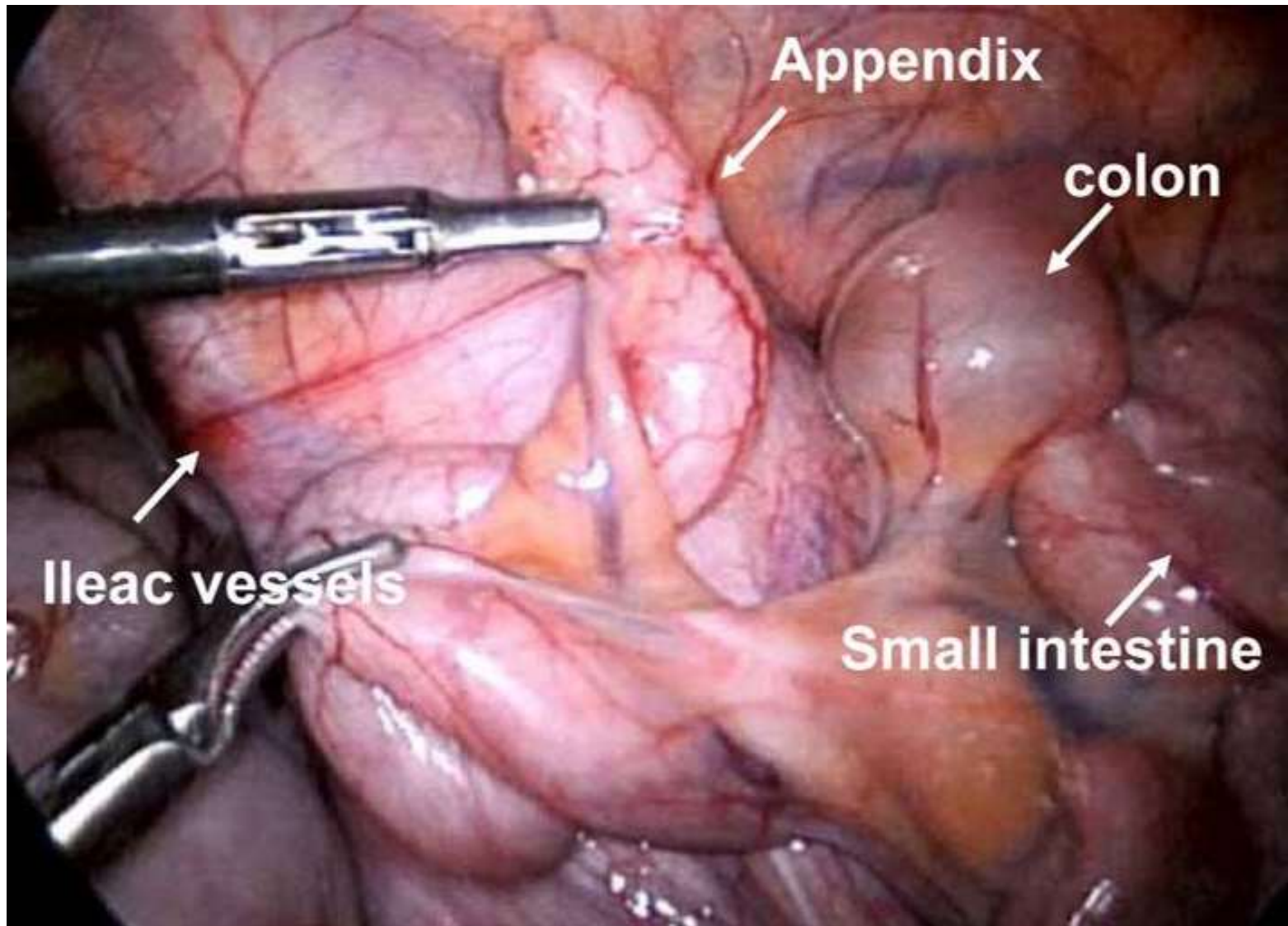

- **MC BURNEYŮV BOD**
MONROOVA ČÁRA
- **LANZŮV BOD**
BISPINÁLNÍ ČÁRA

LAPAROSKOPICKÁ APPENDEKTOMIE

LAPAROSKOPICKÁ APPENDEKTOMIE

CÉVY A FUNKCE TLUSTÉHO STŘEVA

MESOCOLON TRANSVERSUM

A. MESENTERICA SUPERIOR

A. MESENTERICA INFERIOR

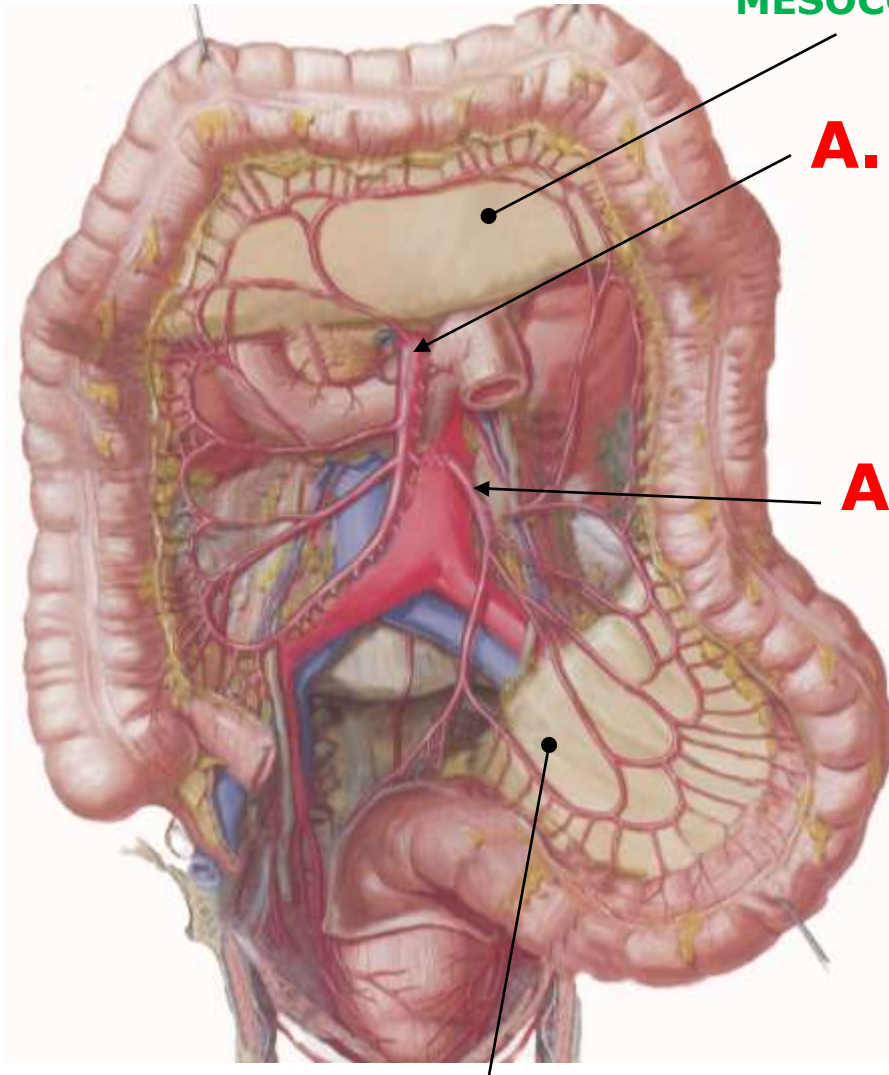
ŽÍLY DO V. PORTAE

(odpovídají tepnám)

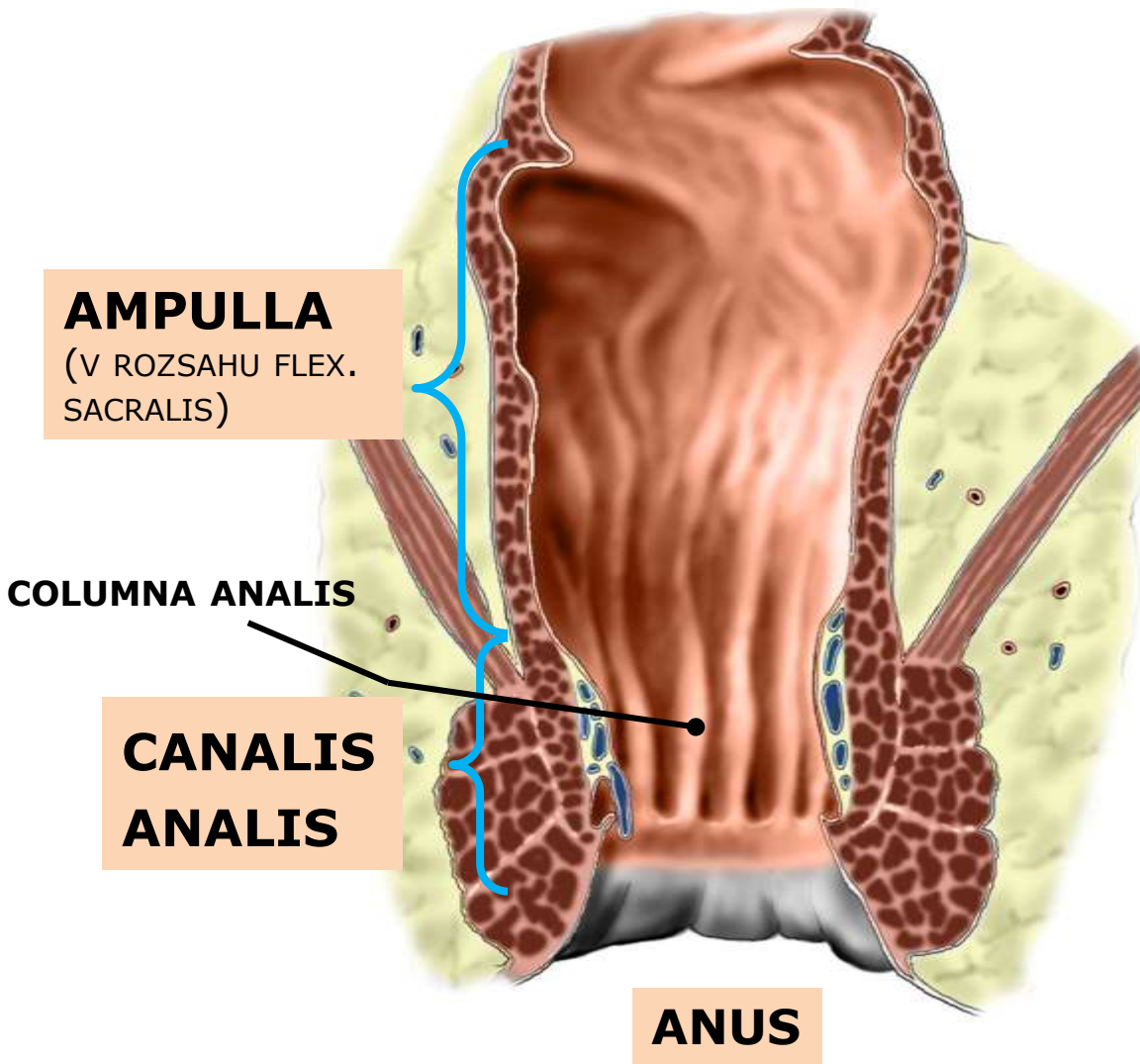
Funkce tlustého střeva

Produkce hlenu pohárkovými buňkami, pokračuje **resorpce** vody, AMK, žluč. kyselin, MK, vitaminů, některé jsou **syntetizovány** bakteriemi (B, K).

MESOSIGMOIDEUM

RECTUM

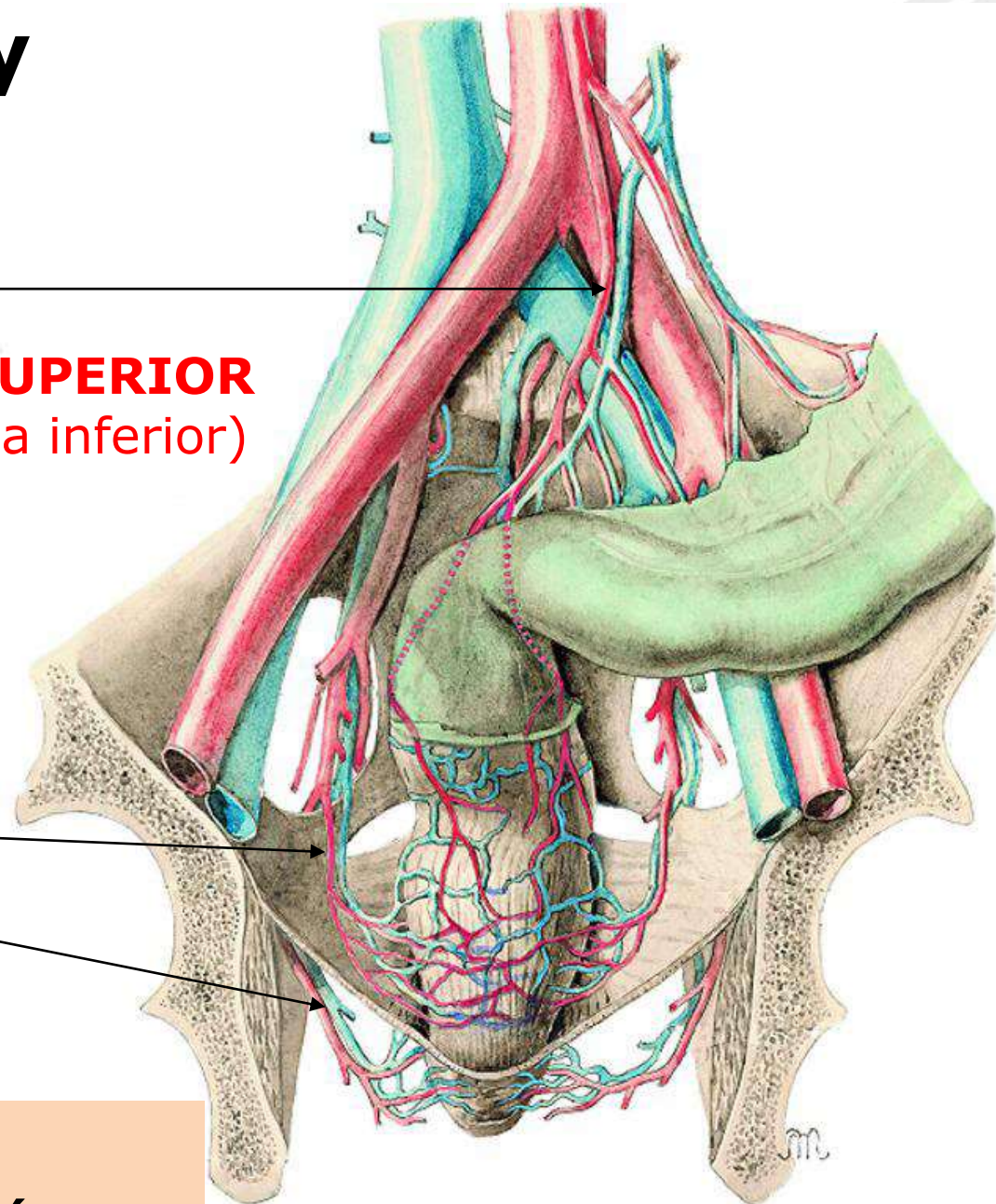

- **M. LEVATOR ANI**
- **ZONA HAEMORRHOIDALES INTERNA**
- **M. SPHINCTER ANI INTERNUS**
- **ZONA HAEMORRHOIDALES EXTERNA**
- **M. SPHINCTER ANI EXTERNUS**

RECTUM - cévy

A. RECTALIS SUPERIOR
(z a. mesenterica inferior)

**A. RECTALIS MEDIA ET
INFERIOR**
(z oblasti a. iliaca interna)

ŽÍLY JAKO TEPNY;

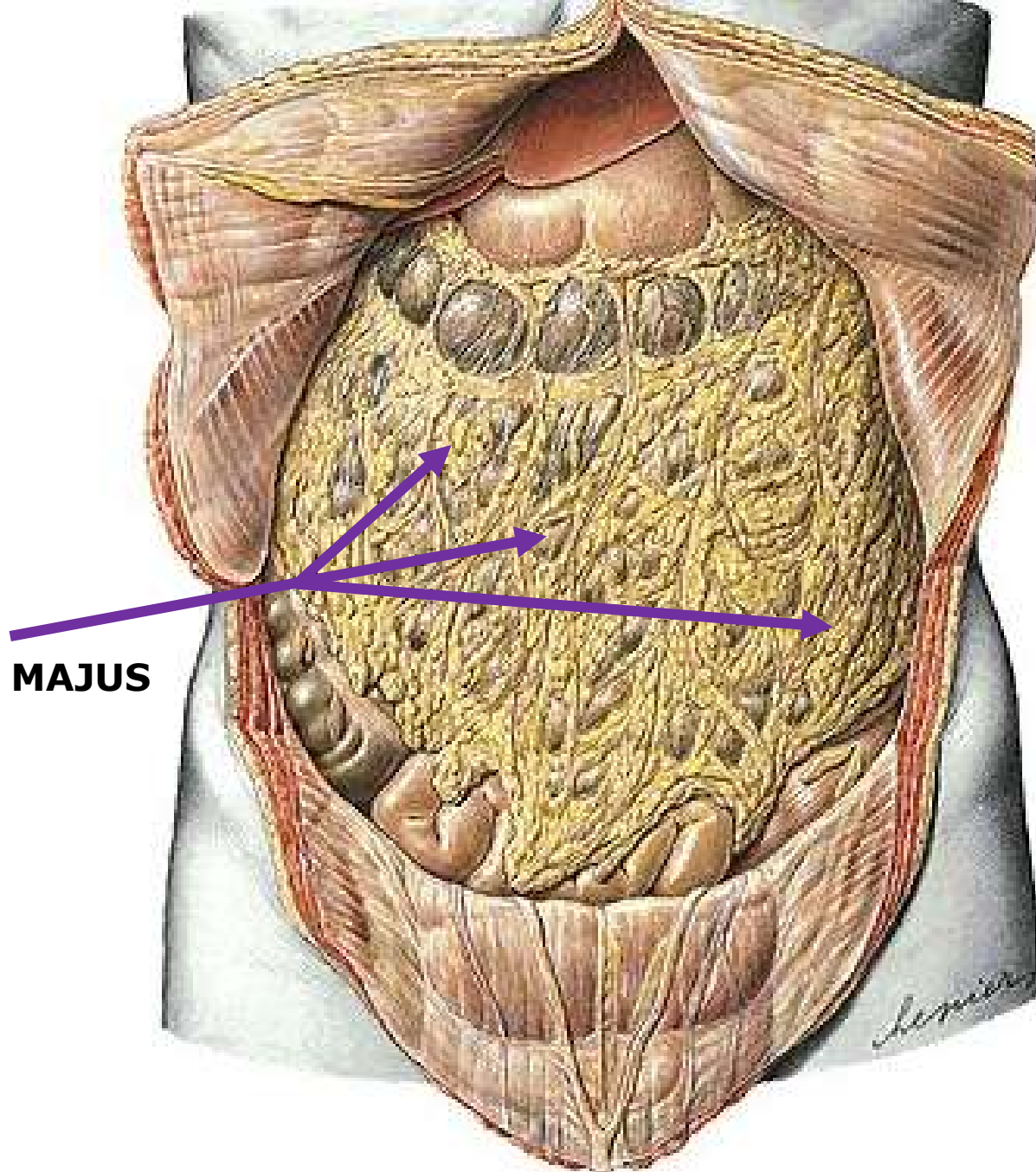
PORTOKAVÁLNÍ ANASTOMÓZY !!!

PERITONEÁLNÍ DUTINA
PERITONEUM
BURSA OMENTALIS

OMENTUM MAJUS

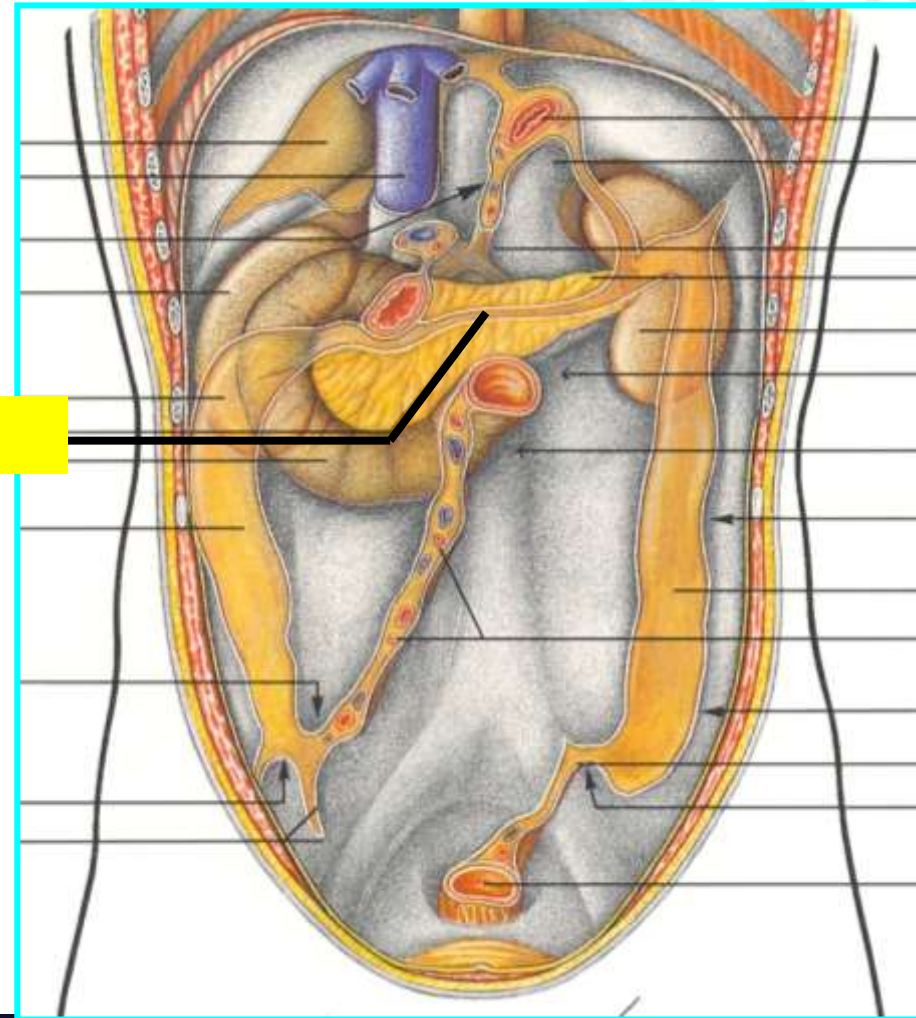
CAVITAS PERITONEALIS

(DUTINA POBŘIŠNICOVÁ)

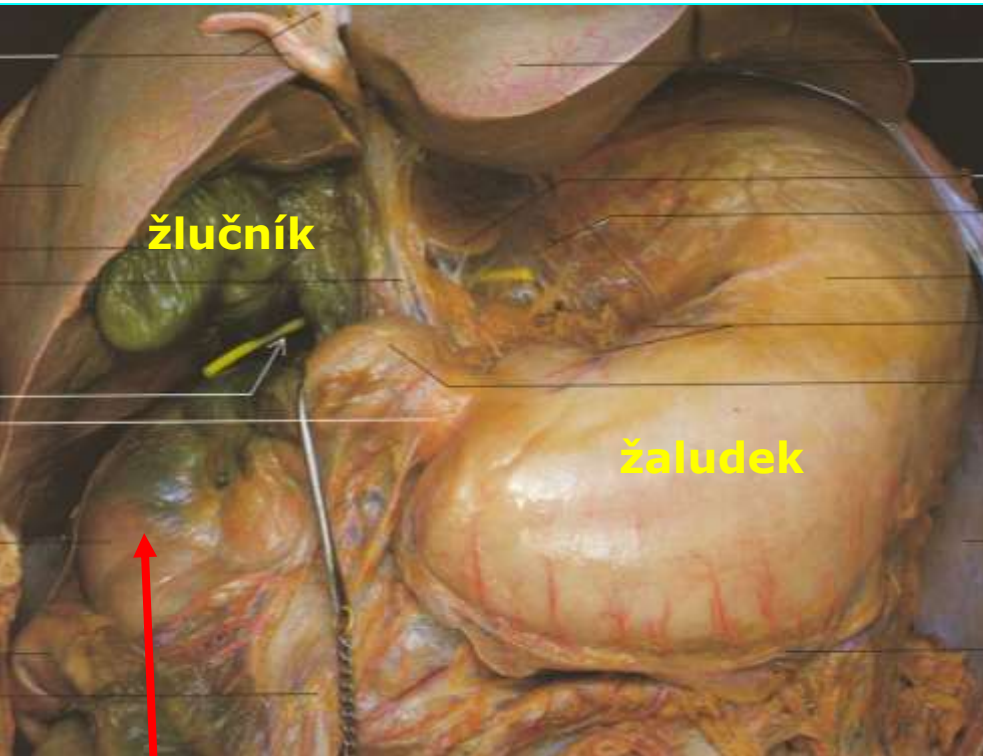
PARS SUPRAMESOCOLICA

RADIX MESOCOLI TRANSVERSI

PARS INFRAMESOCOLICA

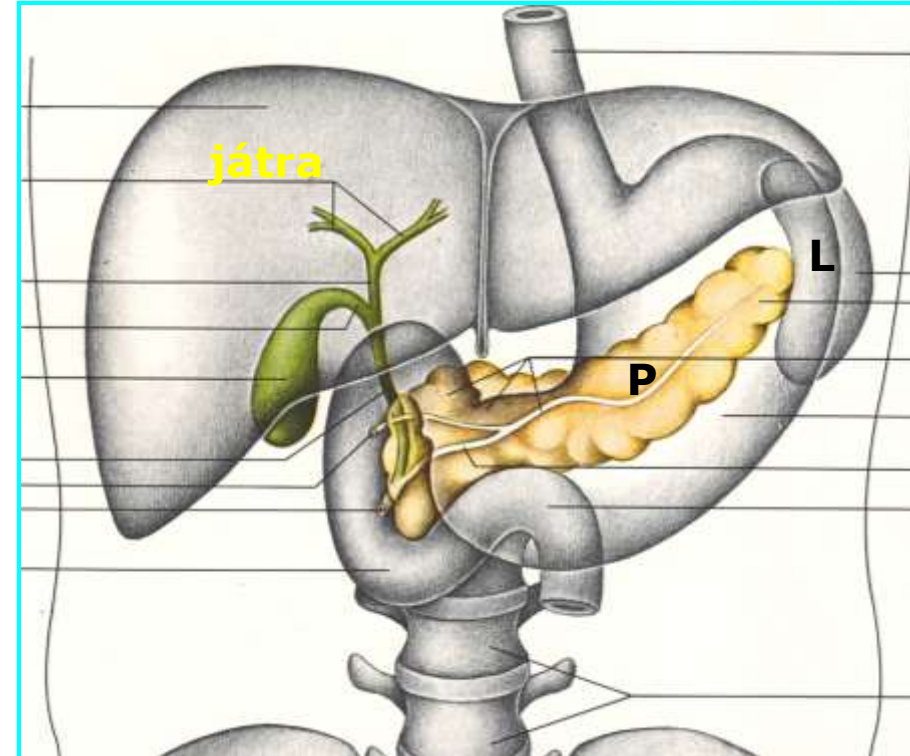

ORGÁNY V SUPRAMESOCOLICKÉ ČÁSTI CAVI PERITONEI

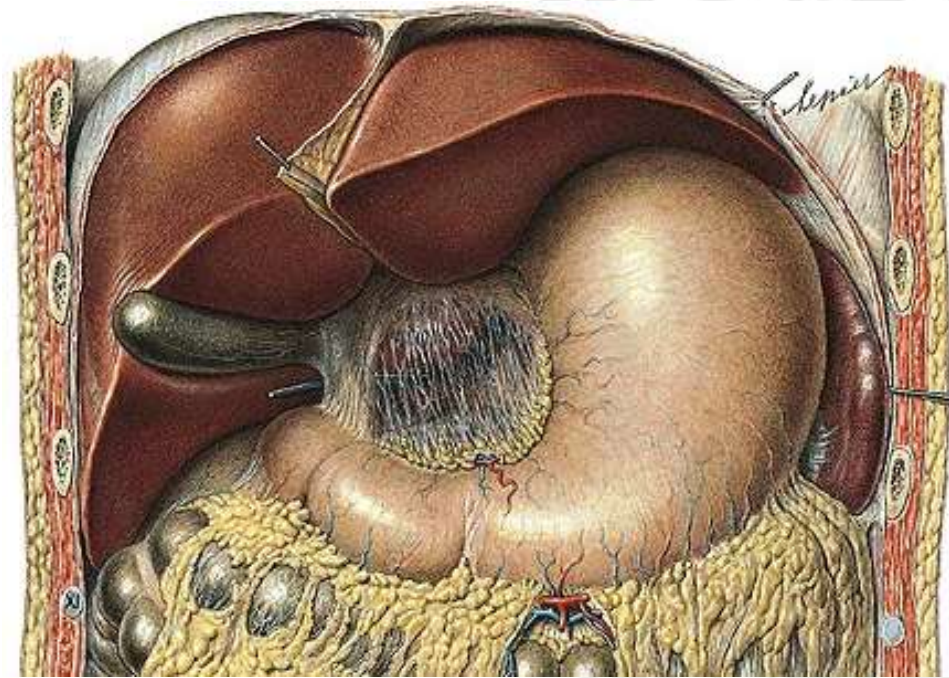
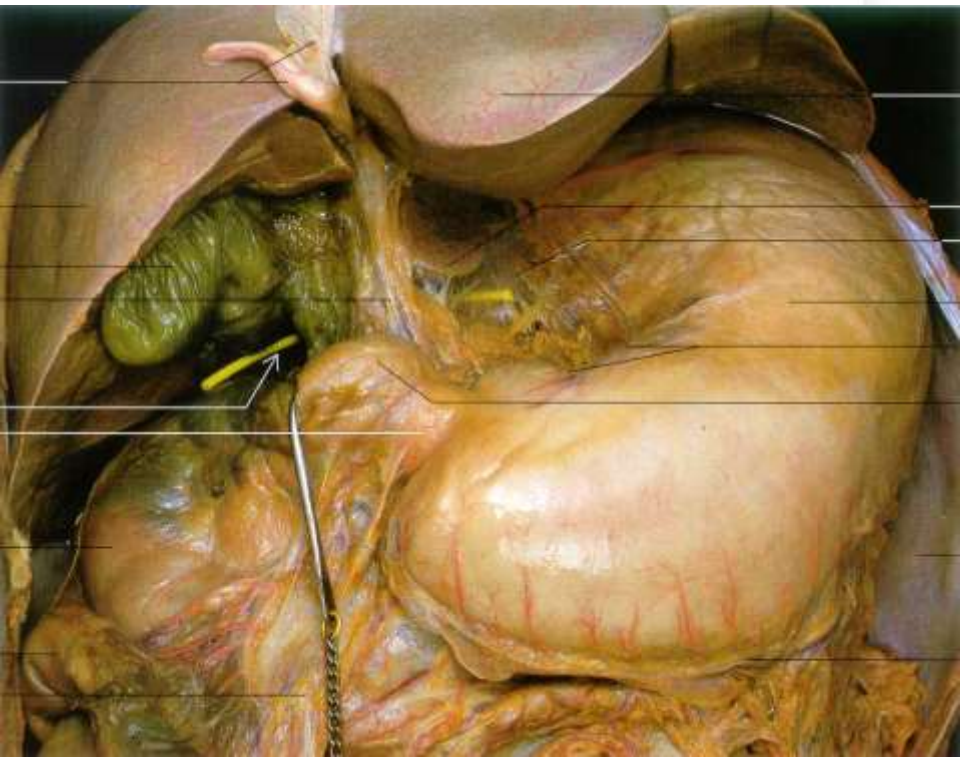
pars descendens duodeni

sonda ve **for. omentale - epiploicum**
(nad sondou je **lig. hepatoduodenale**)

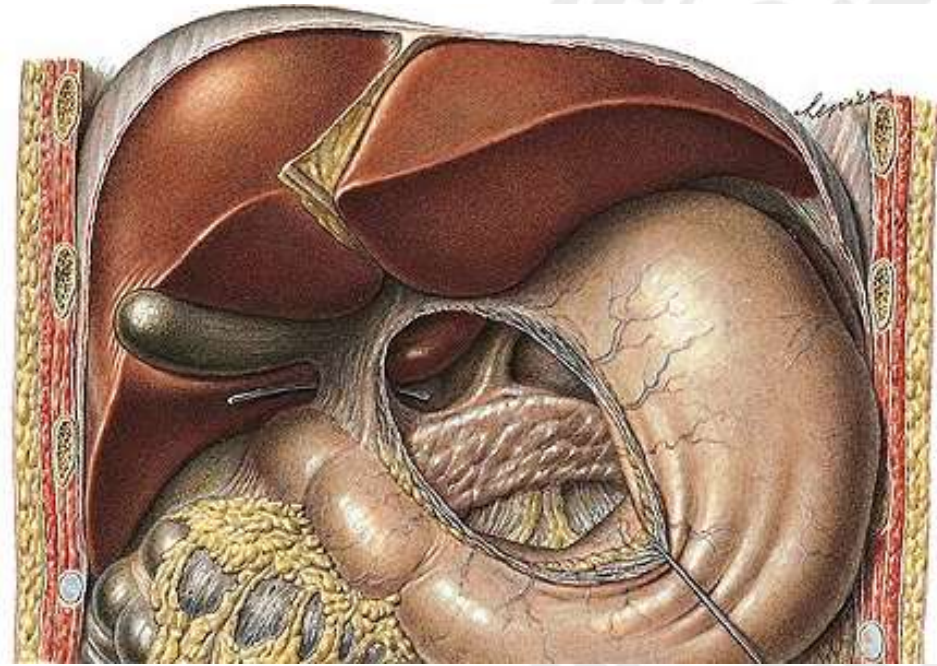
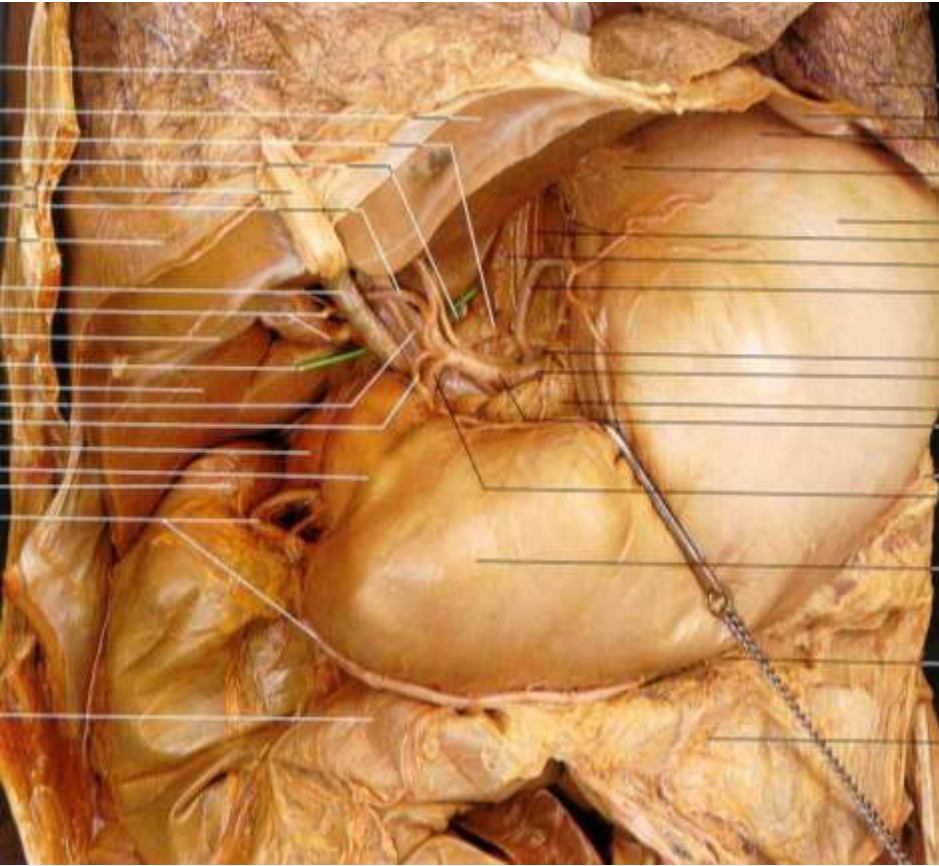

P - pancreas   **L** - slezina

BURSA OMENTALIS

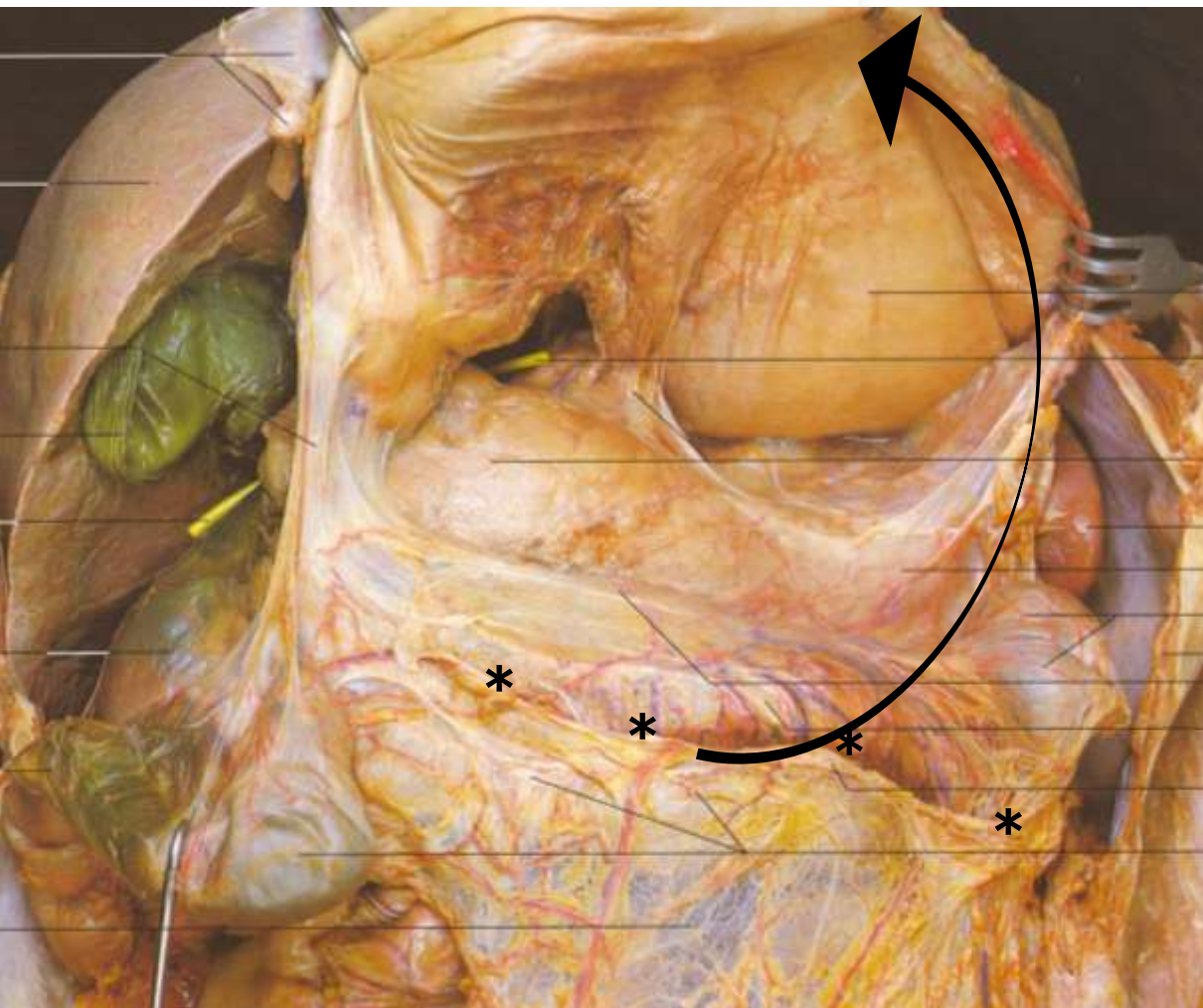

BURSA OMENTALIS

BURSA OMENTALIS

= oddělený úsek peritoneální dutiny uložený za žaludkem

**Pohled do bursy
zpředu**

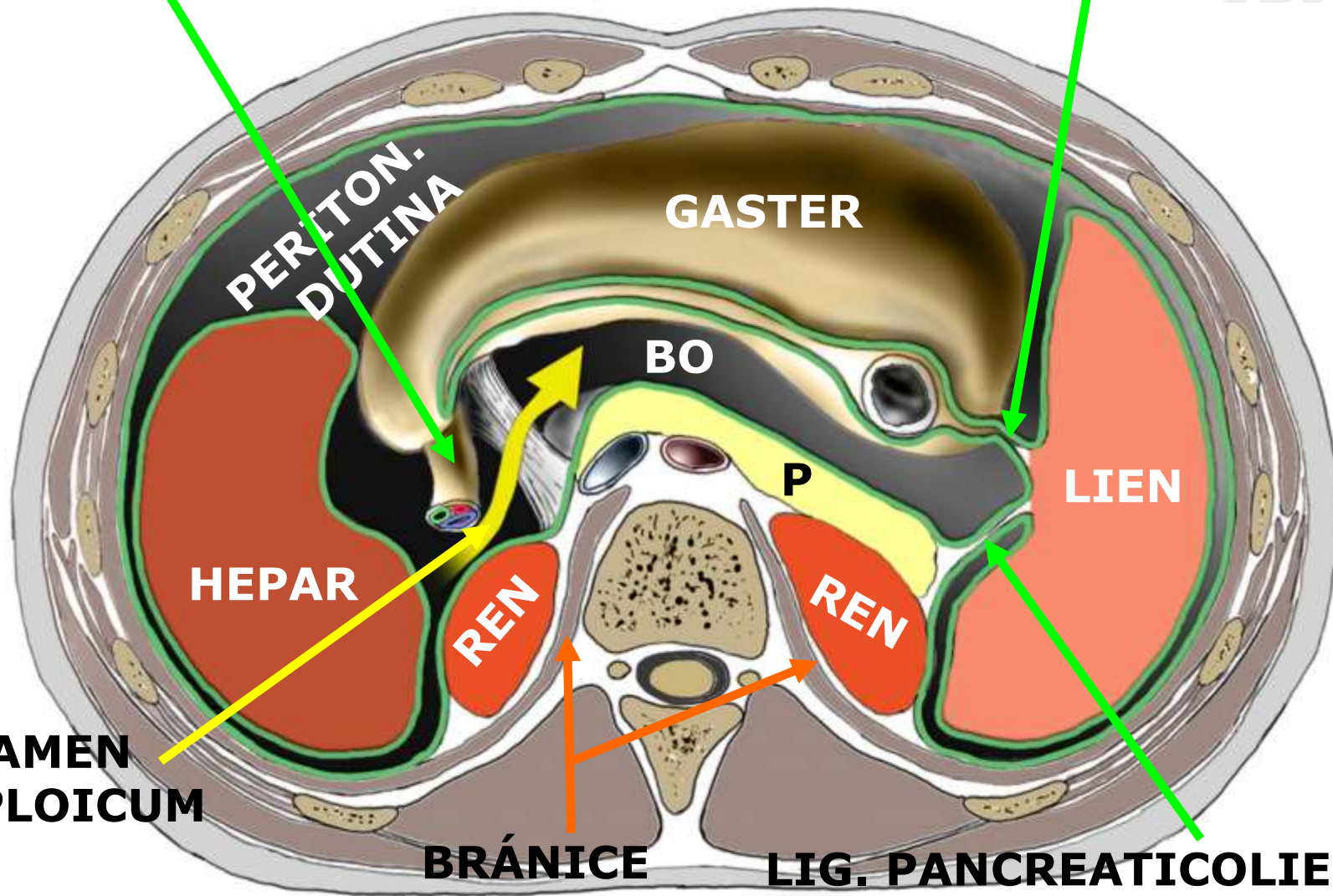
**LIG.
GASTROCOLICUM (*)**
proříznuto a celý
žaludek zdvižen
kraniálně

**sonda ve foramen
omentale (vstup do
bursa omentalis)**

TRANSVERZÁLNÍ ŘEZ PERITONEÁLNÍ DUTINOU

LIG. HEPATODUODENALE

LIG. GASTROLIENALE

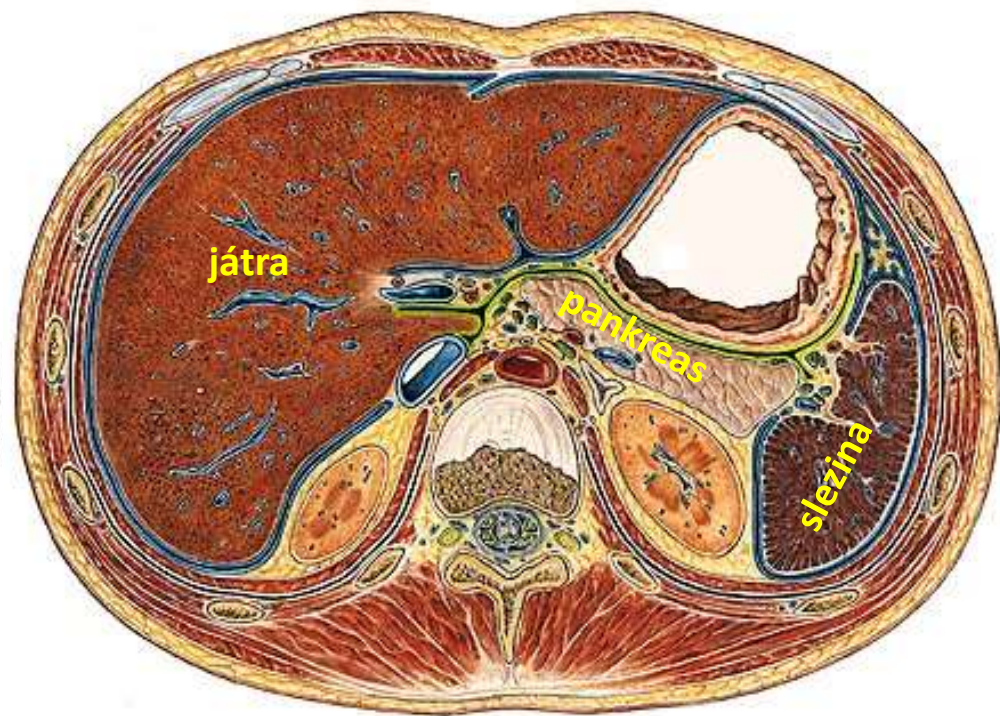
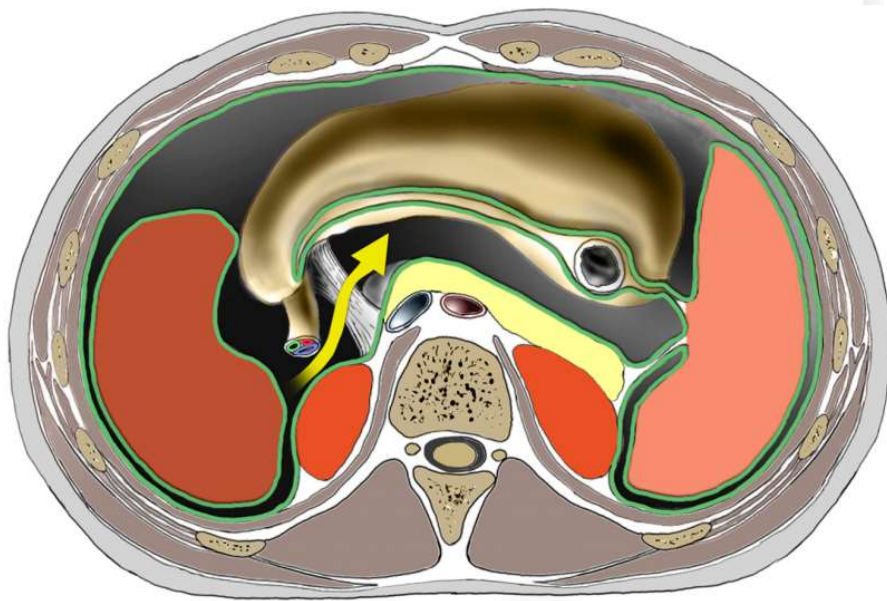
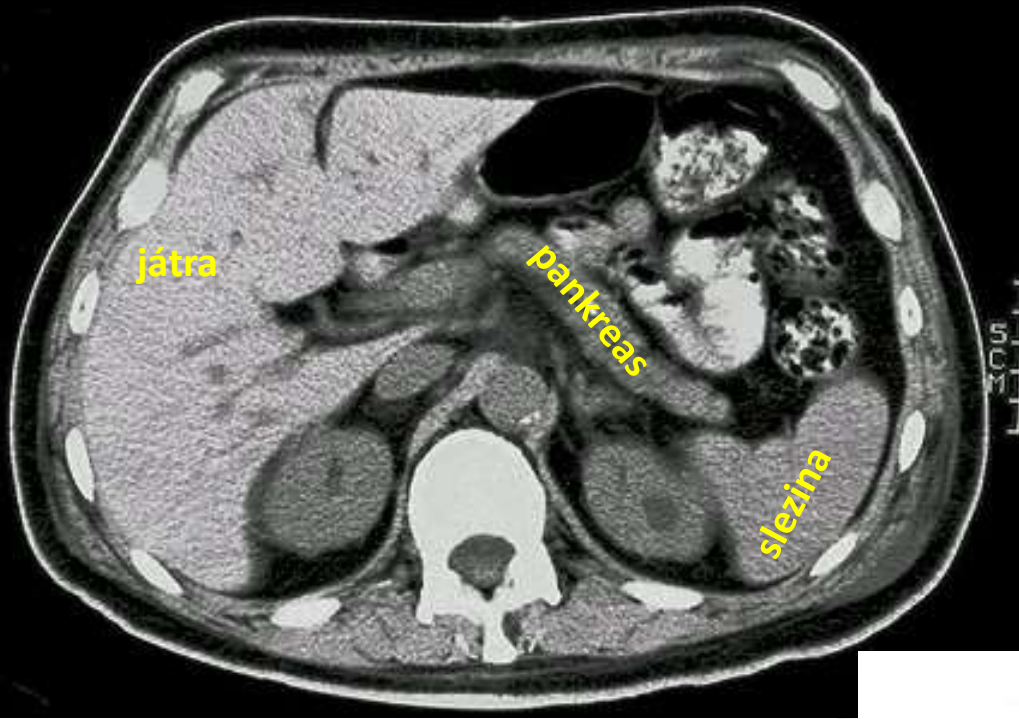
FORAMEN
EPIPLOICUM

BRÁNICE

LIG. PANCREATICOLIENALE

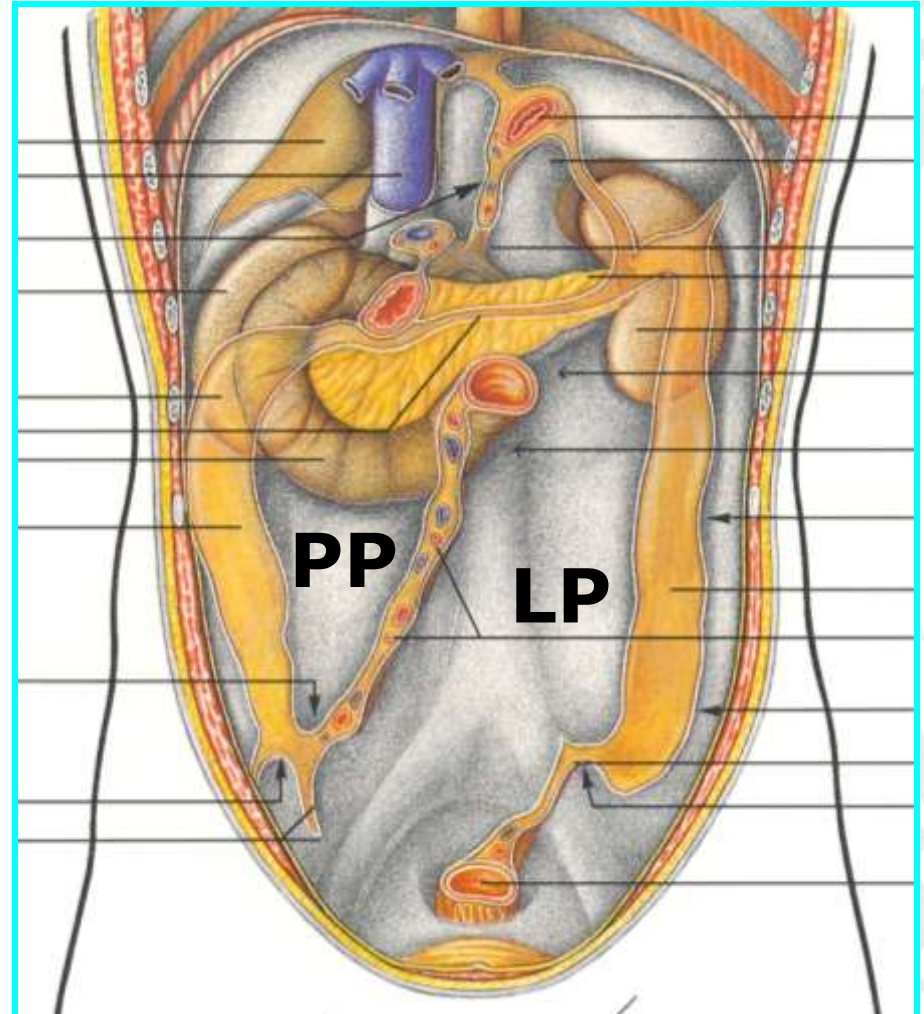
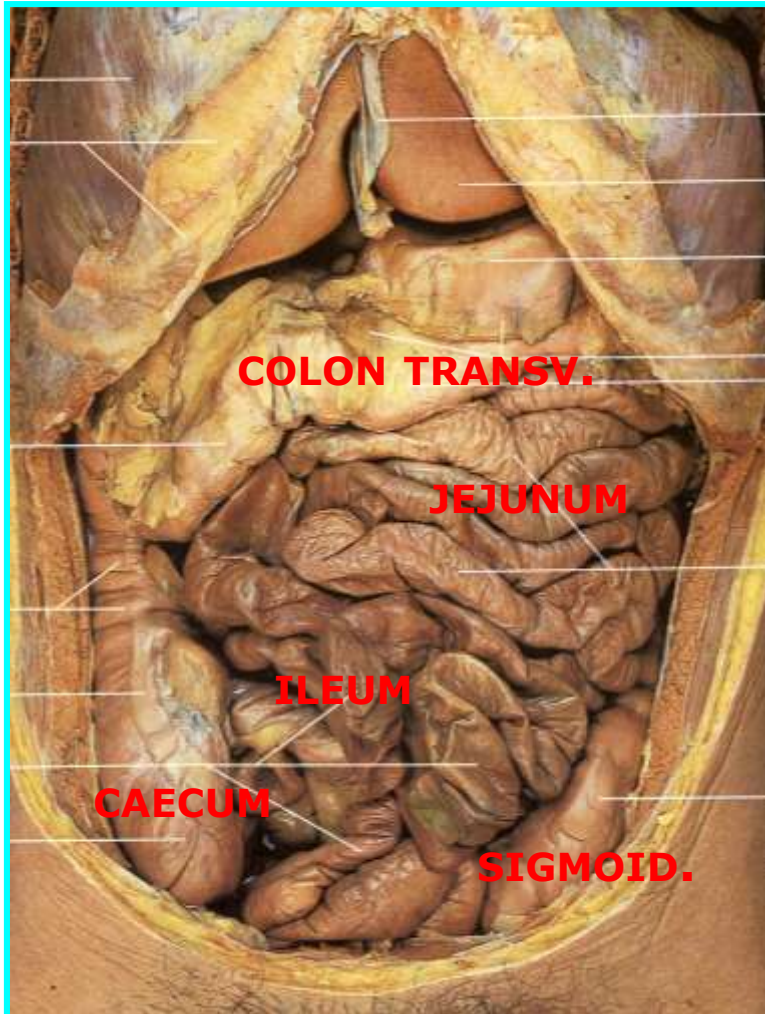

TRANSVERZÁLNÍ ŘEZ

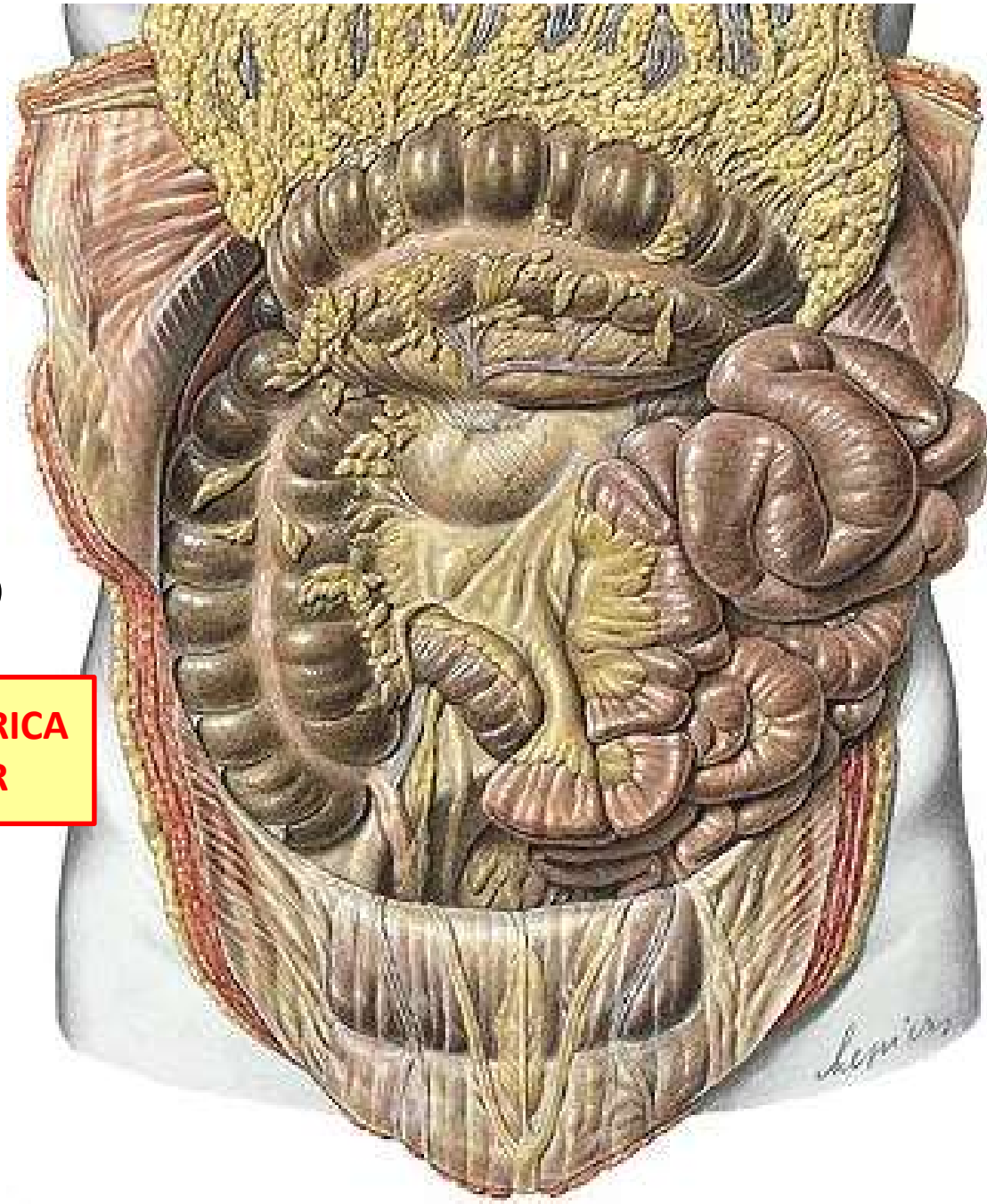
PARS INFRAMESOCOLICA

pravé (PP) a levé (LP) srůstové pole

PP

**A. MESENTERICA
SUPERIOR**

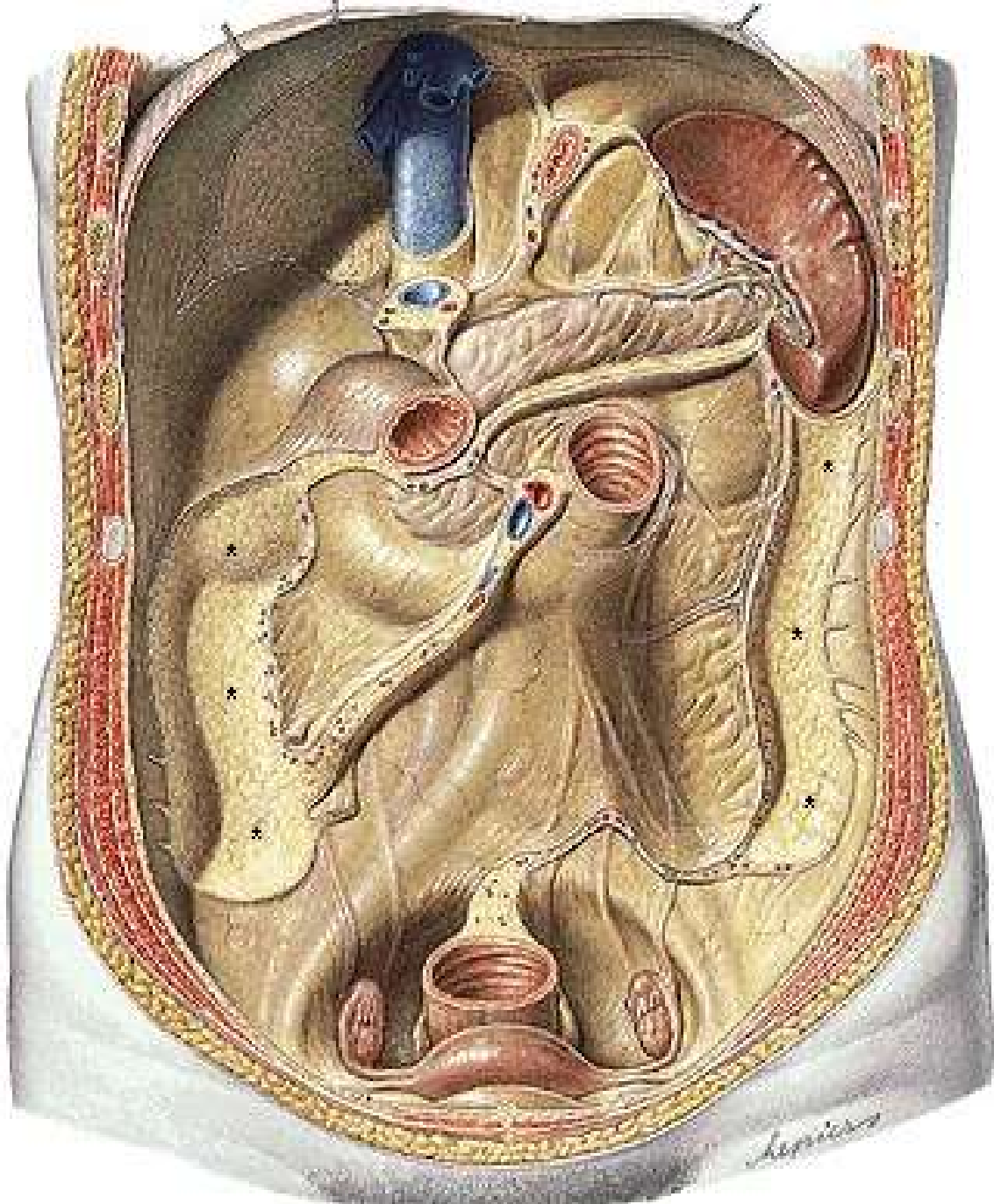

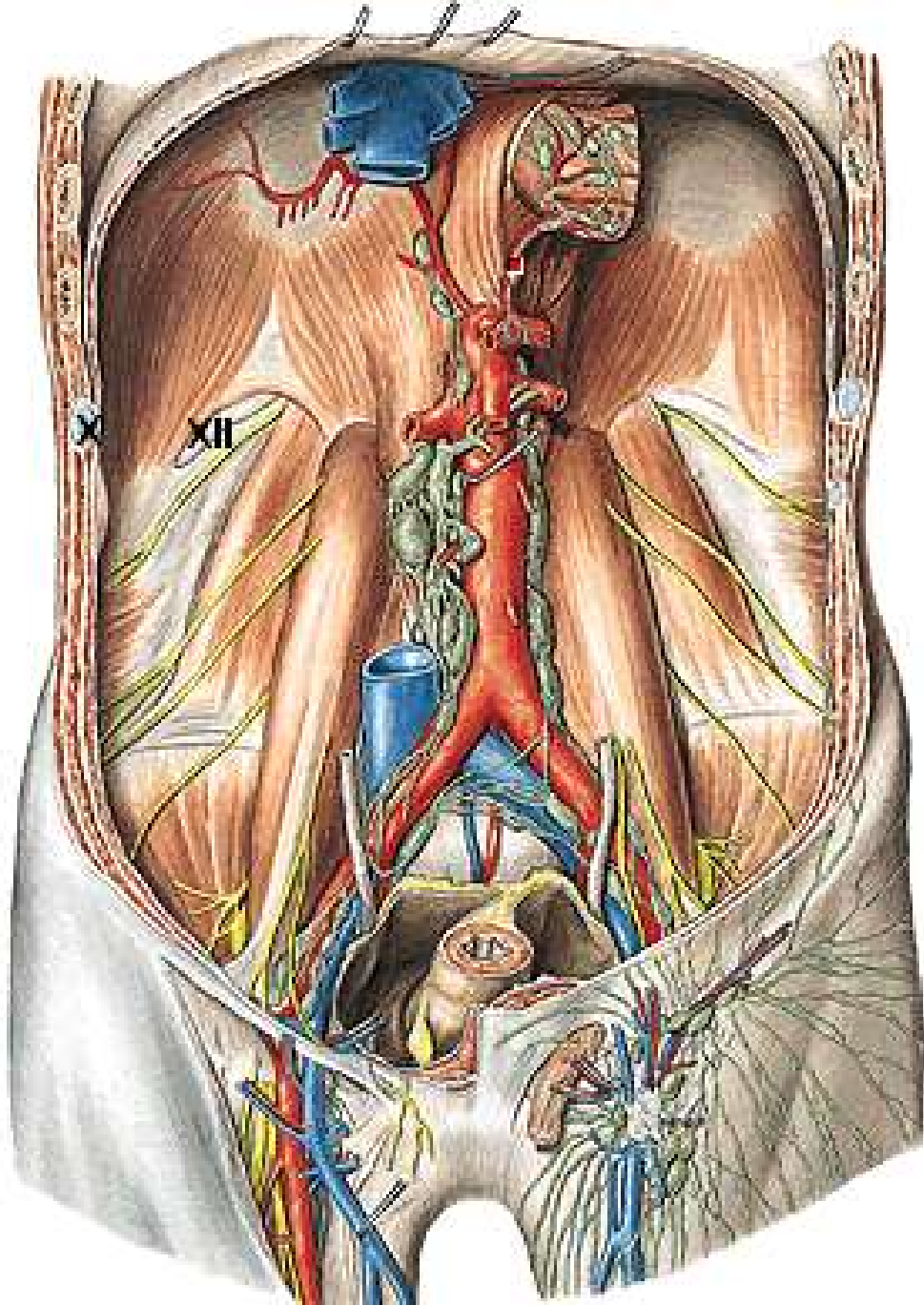

LP

**A. MESENTERICA
INFERIOR**

AORTA THORACICA et ABDOMINALIS

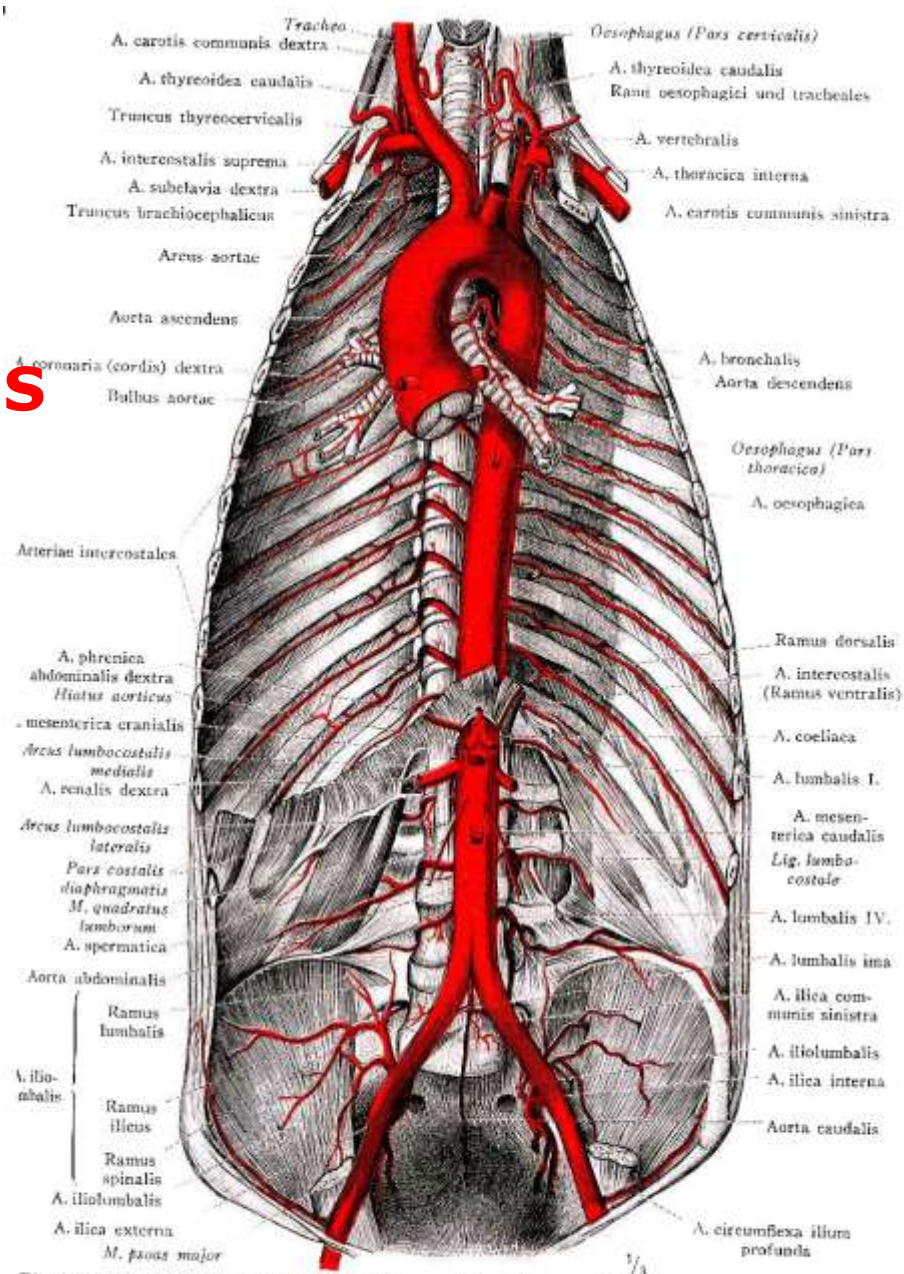
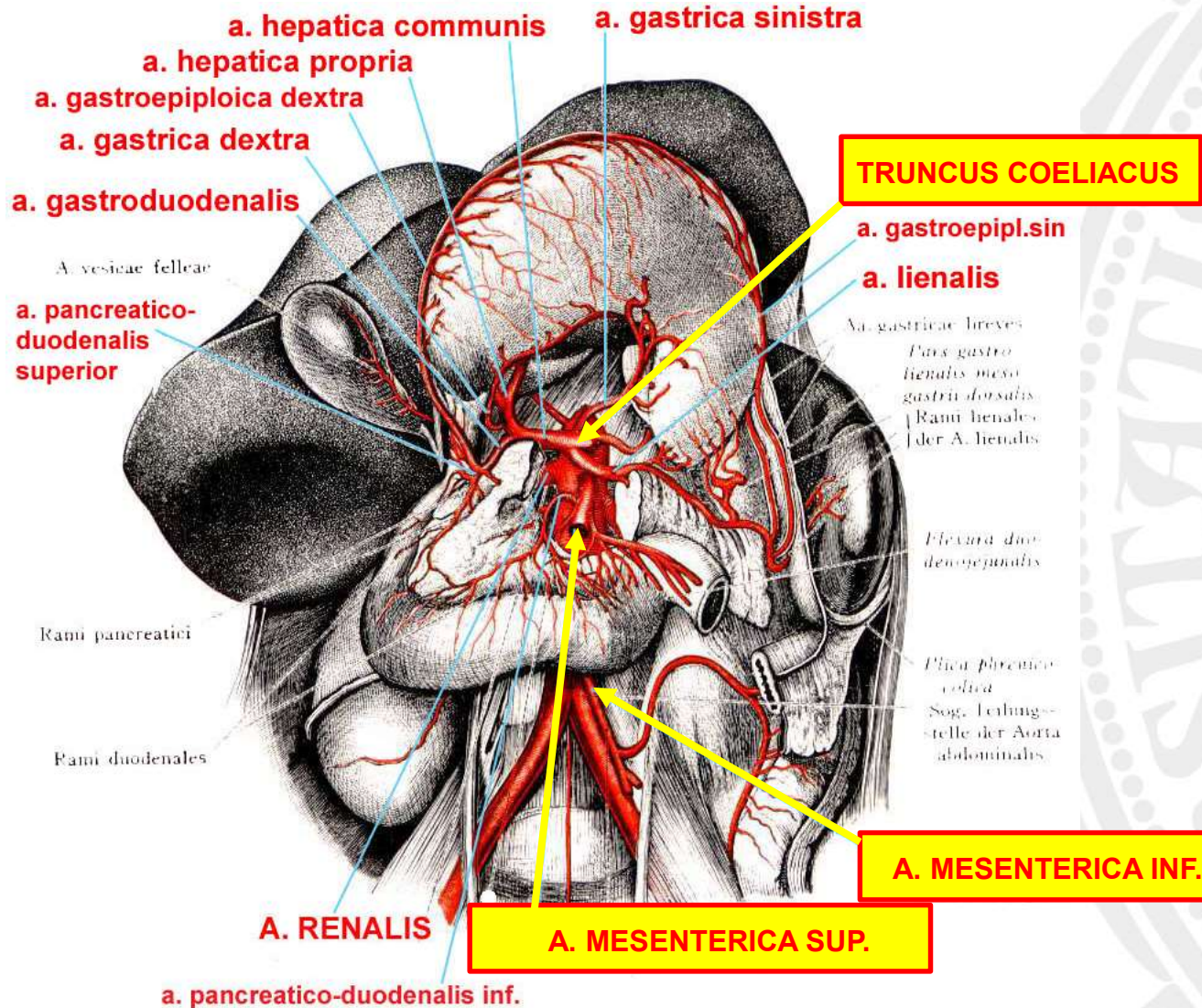

Fig. 382. Die parietalen Äste der Brust- und Bauchaorta; Die Zwischenrippenarterien, die Lendenarterien und die Aorta caudalis. Die viszeralen Äste der Aorta, mit Ausnahme der A. bronchialis, wurden an ihren Ursprungsstellen kurz abgeschnitten.

AORTA ABDOMINALIS

HLAVNÍ NEPÁROVÉ VISCERÁLNÍ KMENY

**Truncus
Coeliacus**

Cévní zásobení - GIT

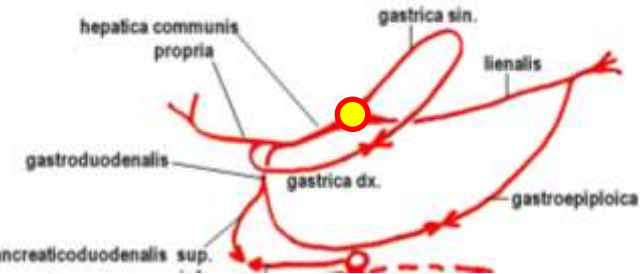
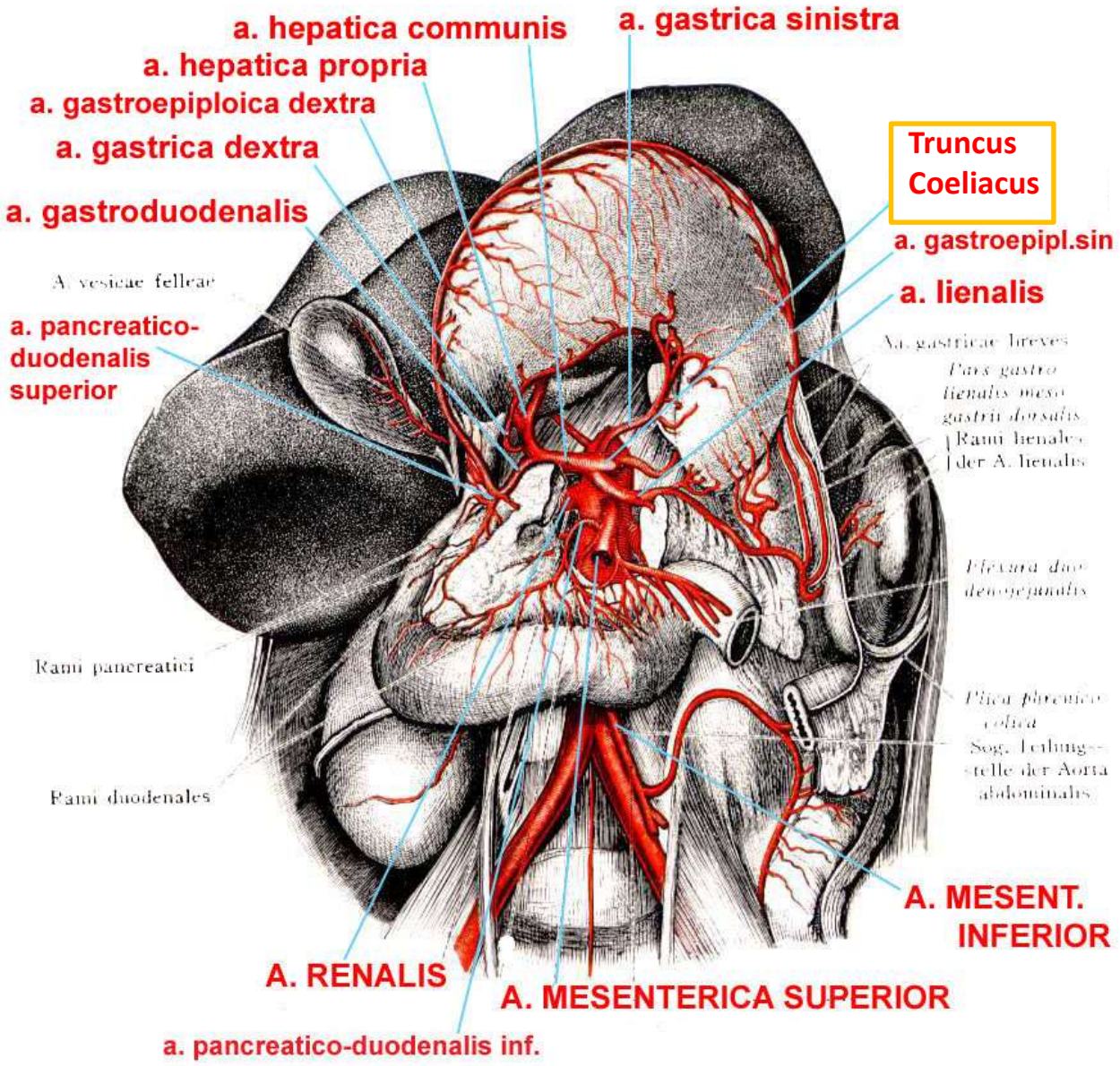
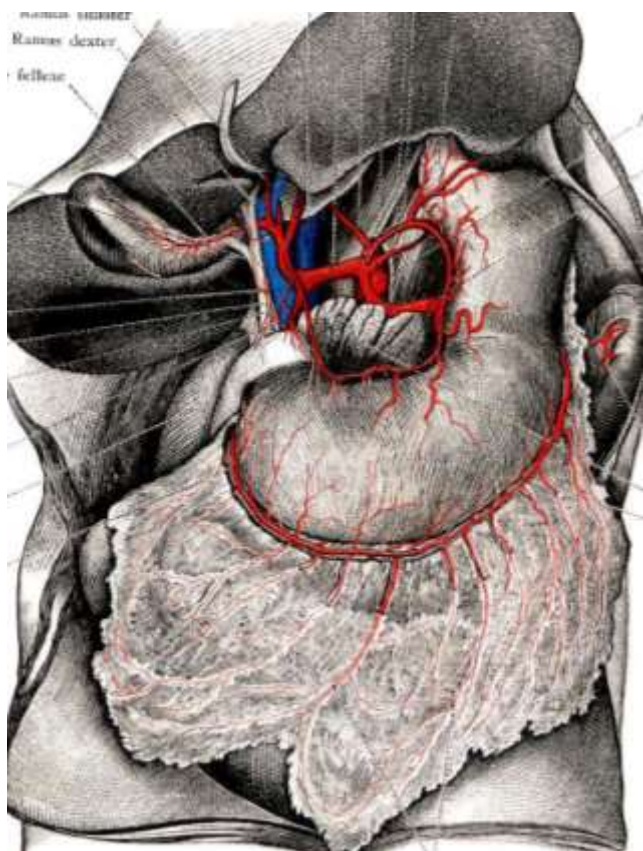
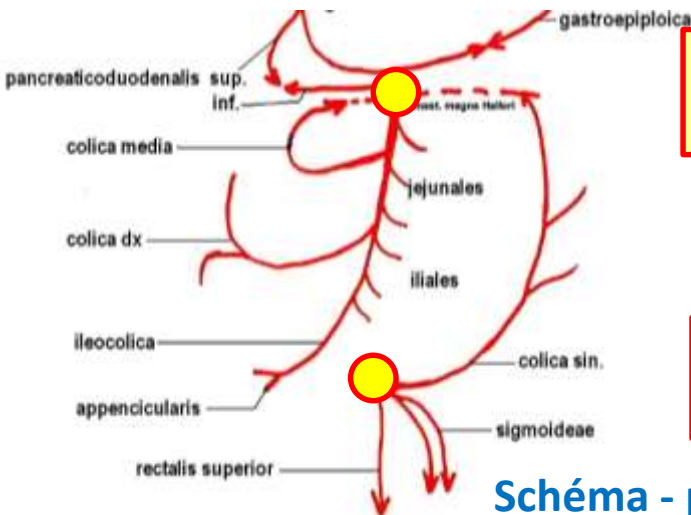
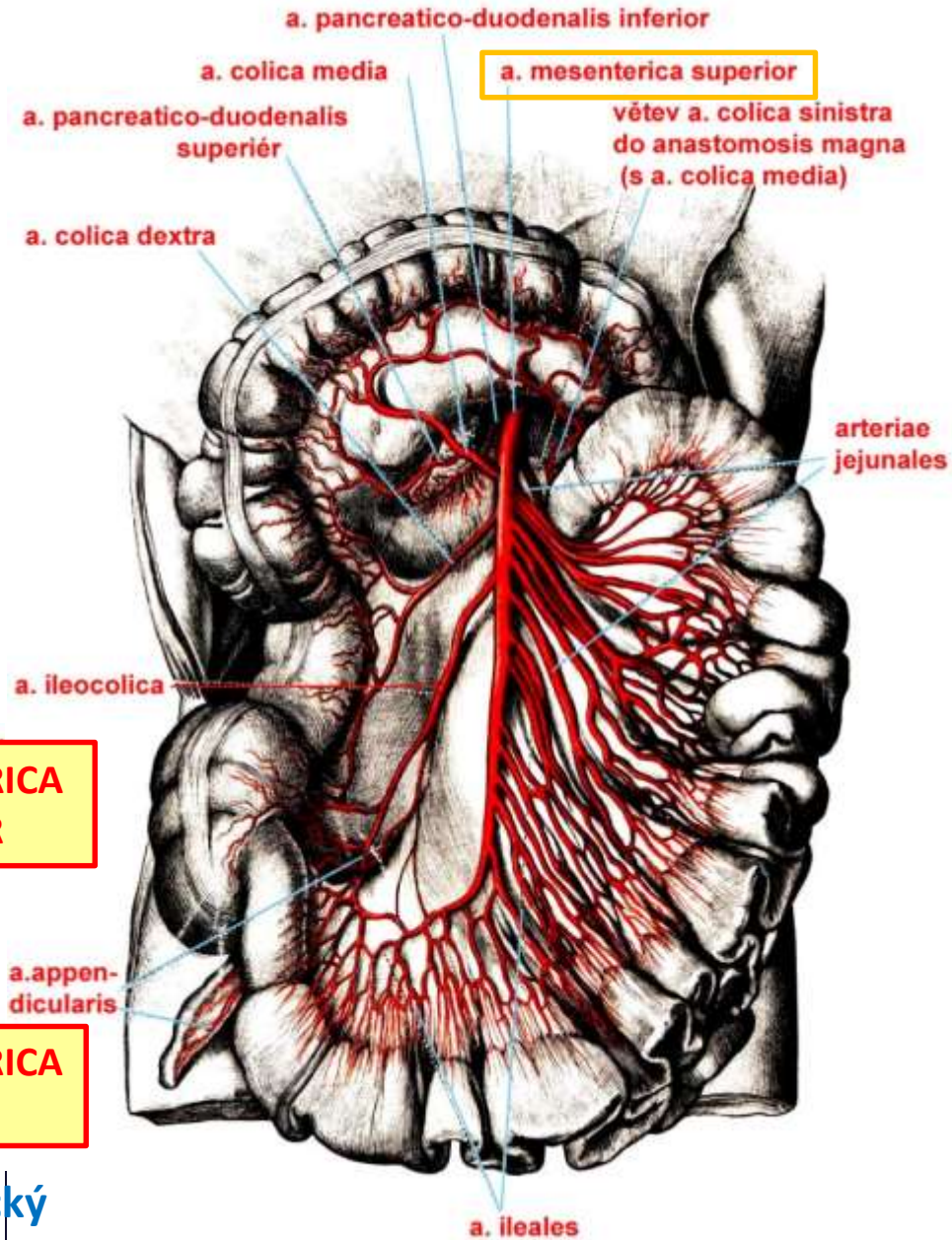
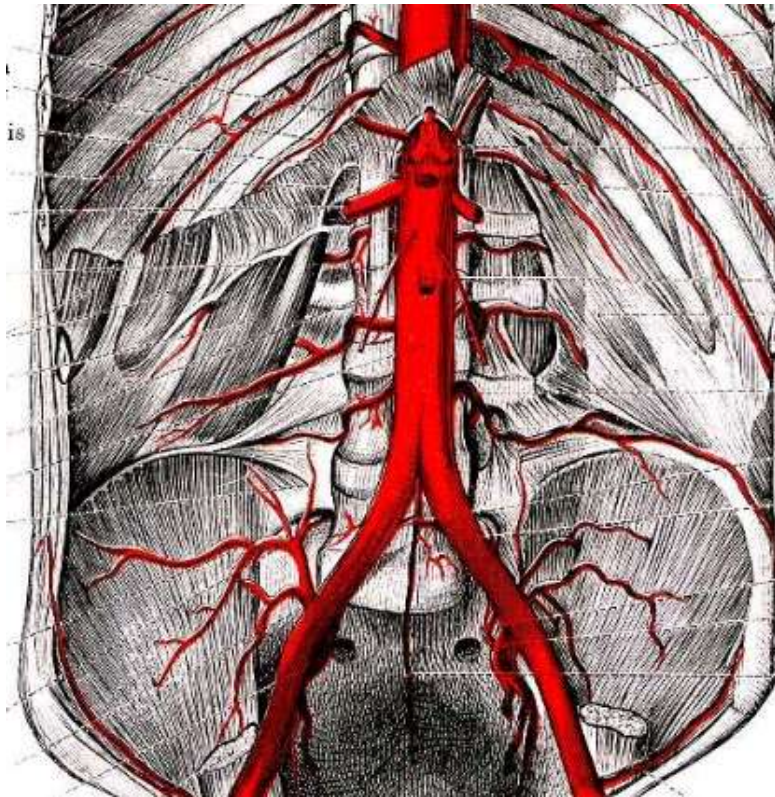

Schéma - prof. Petrovický

Cévní zásobení - GIT

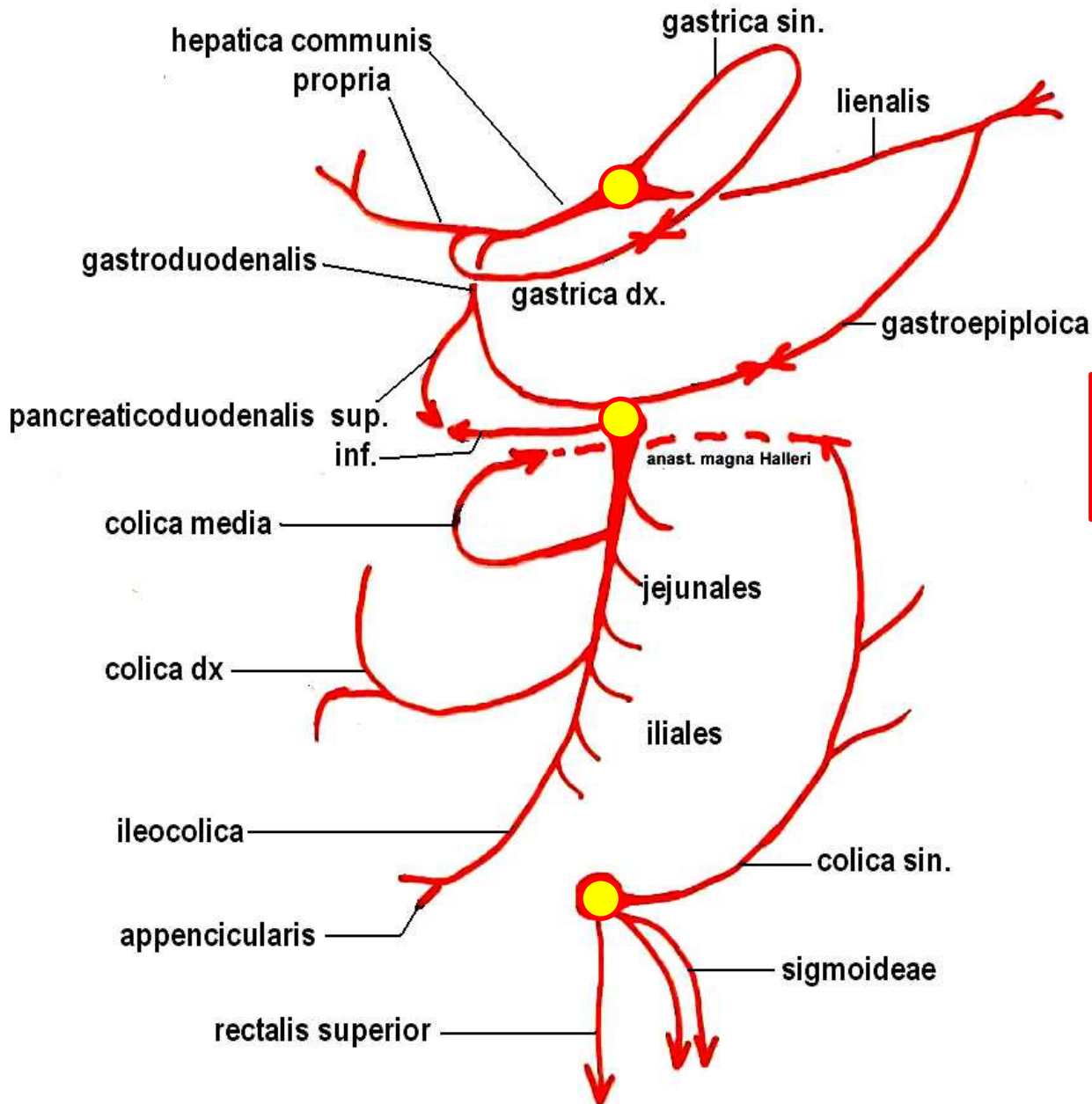

A. MESENTERICA SUPERIOR

A. MESENTERICA INFERIOR

Schéma - prof. Petrovický

Cévní zásobení - GIT

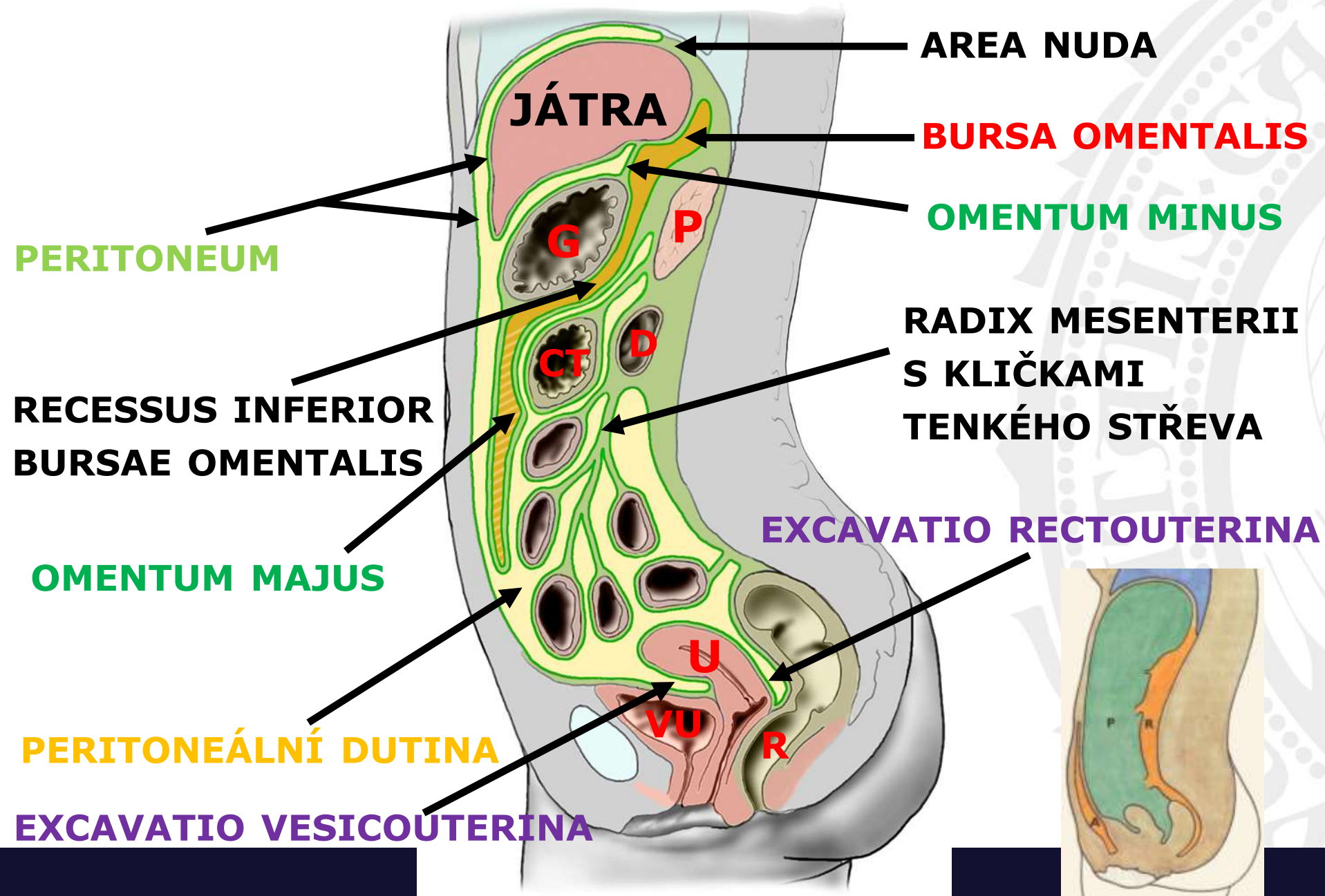

TRUNCUS COELIACUS

A. MESENTERICA SUPERIOR

A. MESENTERICA INFERIOR

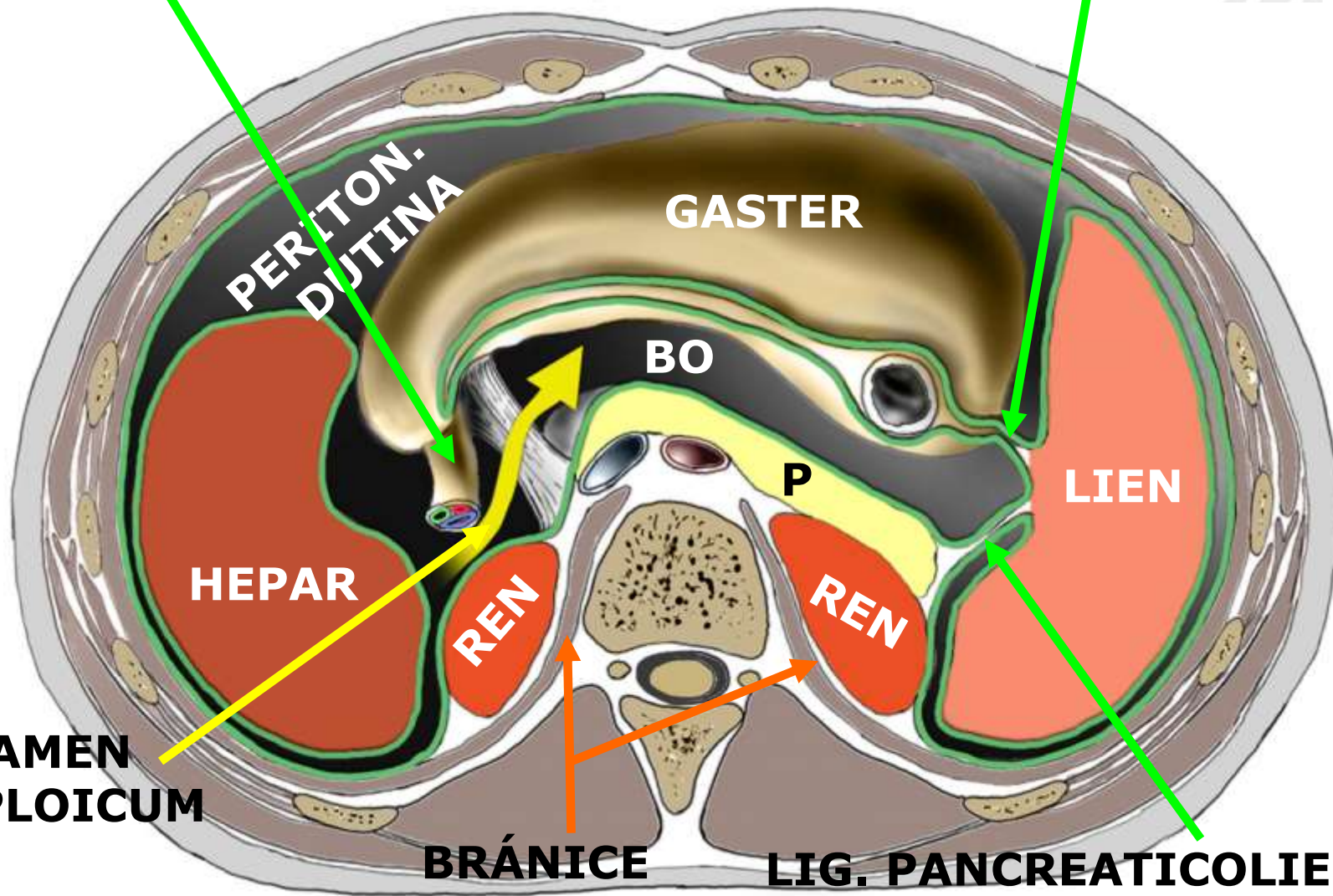
PERITONEÁLNÍ DUTINA + DUPLIKATURY PERITONEA

TRANSVERZÁLNÍ ŘEZ PERITONEÁLNÍ DUTINOU

LIG. HEPATODUODENALE

LIG. GASTROLIENALE

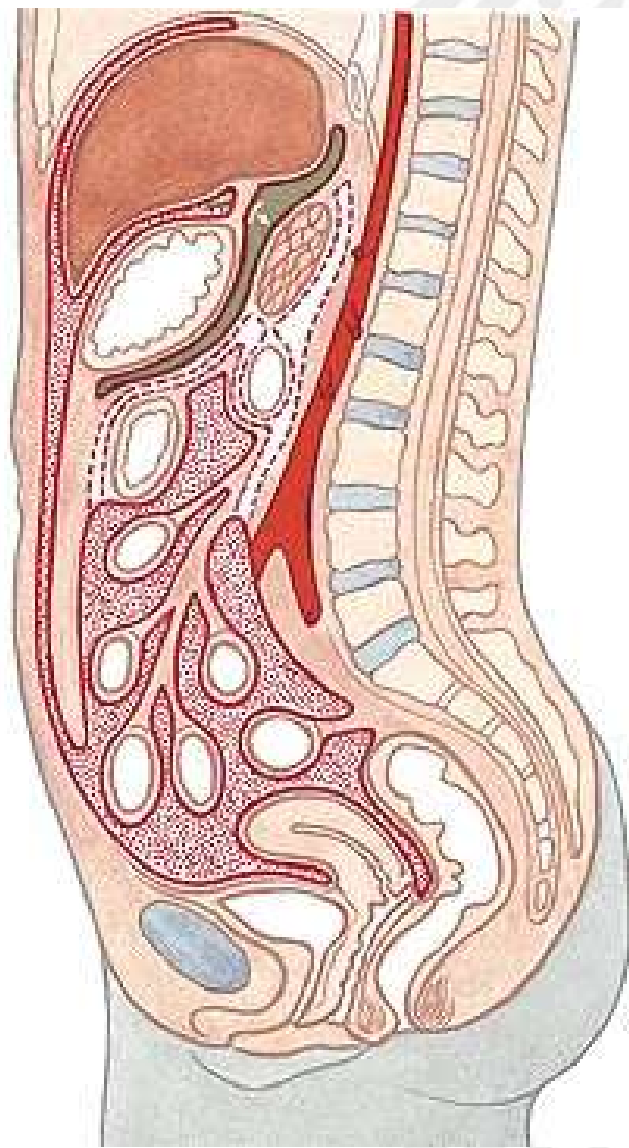
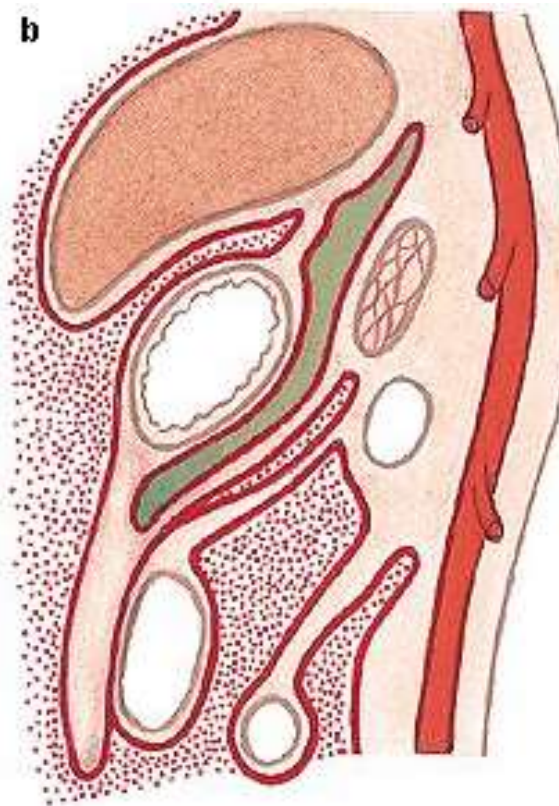
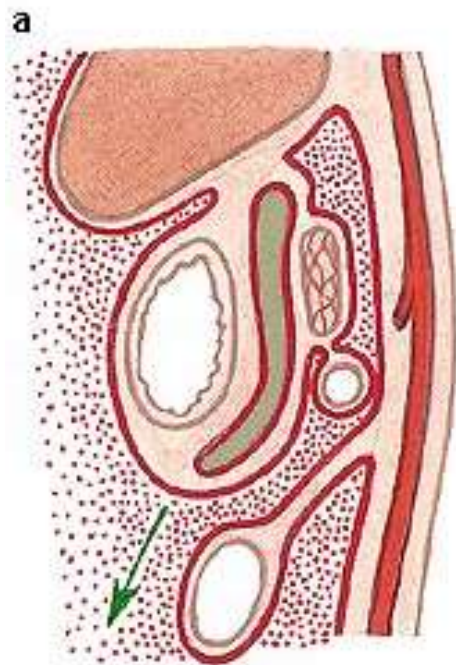

FORAMEN
EPIPLOICUM

BRÁNICE

LIG. PANCREATICOLIENALE

PERITONEÁLNÍ DUTINA - vývoj

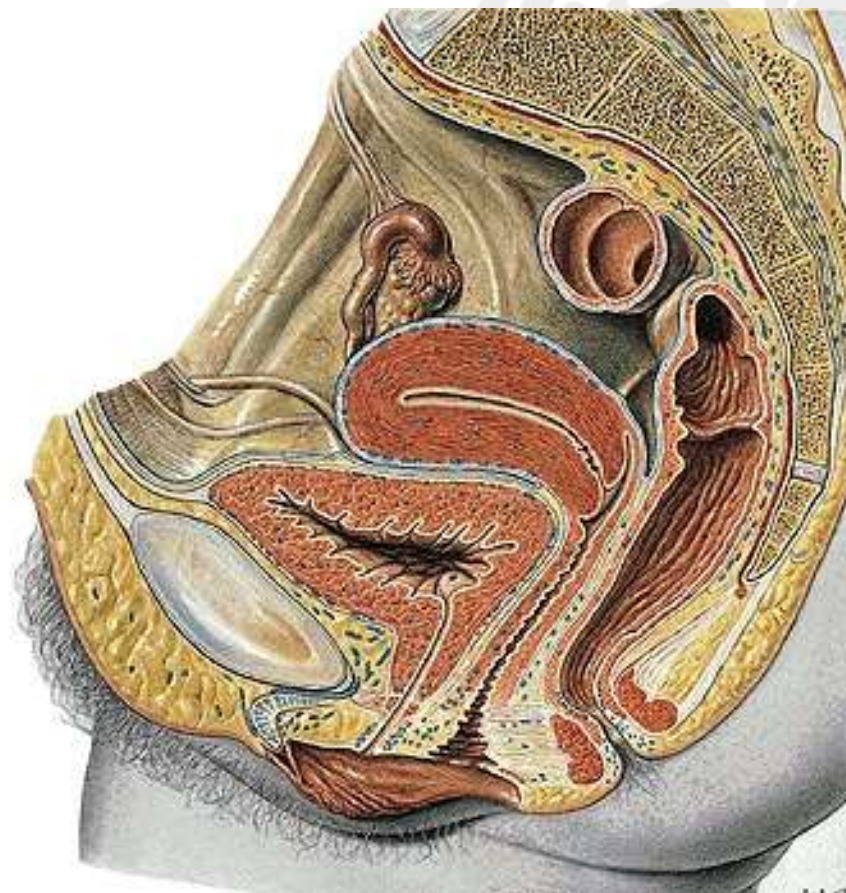
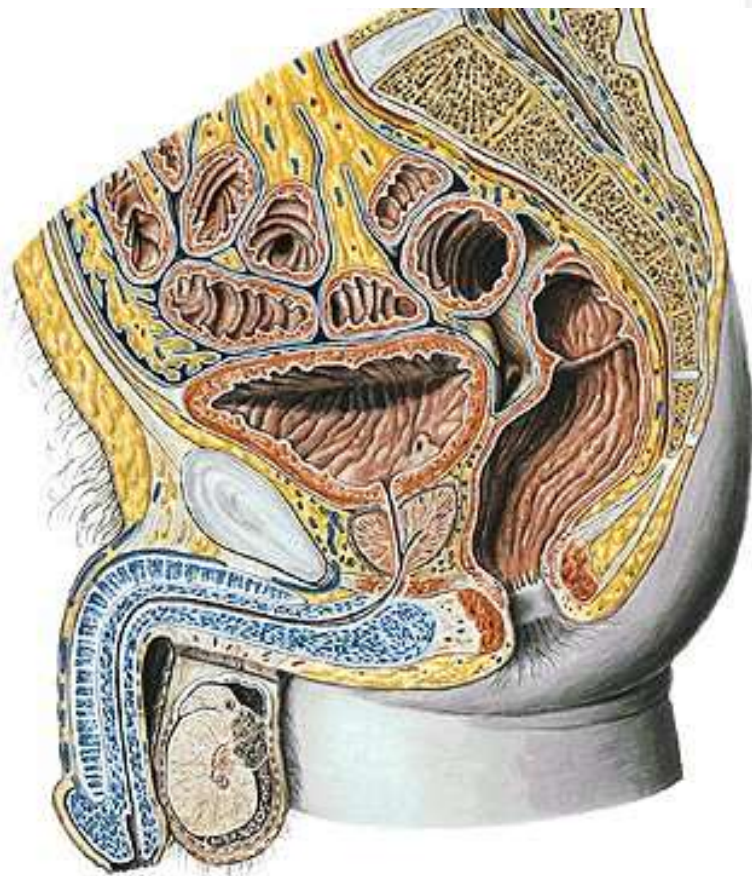
PERITONEÁLNÍ DUTINA

- nejnižší prostory

EXCAVATIO RECTOVESICALIS

EXCAVATIO VESICOUTERINA

EXCAVATIO RECTOUTERINA
(DOUGLASŮV PROSTOR)

POKROČILÁ APPENDICITIDA S PŘESTUPEM ZÁNĚTU DO OKOLÍ

Použité zdroje:

Abrahams P., Druga R.: Lidské tělo, Ottovo nakladatelství, 2003

Čihák R. : Anatomie 2, Grada, Avicenum, 2002

Grim M., Druga R.: Základy anatomie, díl 3 Galén, 2005

Grim M., Naňka O., Helekal I.: Atlas anatomie člověka. 2. díl, Praha, Grada, 2017, 1. vydání

Naňka O., Elišková M.: Přehled anatomie, Druhé, doplněné vydání, Grada - Karolinum, 2009

Netter F. H. : Anatomický atlas člověka. Grada/Avicenum, 2003

Petrovický P., Dylevský I.: Systematická, topografická a klinická anatomie, díl IV, Karolinum, 1995

Rohen – Yokochi : Anatomie člověka, 6.vyd., Triton, 2008

Sobotta J.: Atlas der Anatomie des Menschen, 2000

Tillman: Atlas der Anatomie, Springer, Heidelberg, 2005

Van De Graaff: Human Anatomy. 5th ed., WCB McGraw-Hill, 1998

Williams P & Warwick R: Gray 's Anatomy, 37 ed, Churchill Livingstone, 1996